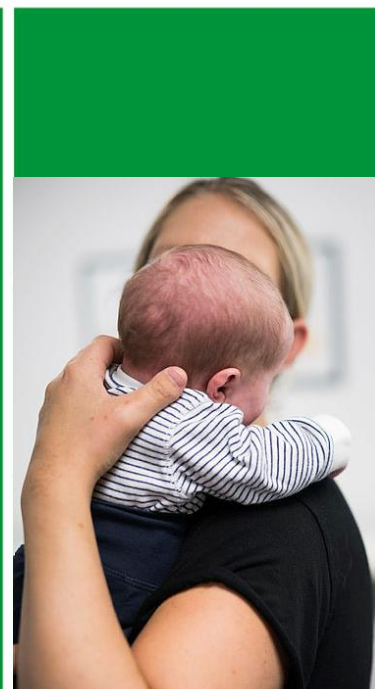

Kristiansand
kommune

Kvalitetsmeldingen for oppvekst 2021

Innhold

Forord	4
1.0 Innledning	5
2.0 Sammendrag.....	6
3.0 Sterkere sammen for barn og unge	7
4.0 Kvalitetsarbeidet innenfor våre satsingsområder	11
4.1 Inkluderende og mangfoldig	12
4.1.1 Inkluderende fellesskap under en pandemi.....	13
4.1.2 Livsmestring	21
4.1.4 Læring og utvikling.....	31
4.2 Skapende og kompetent.....	35
4.2.1 Målrettet arbeid for høyere deltakelse i utdanning og arbeidsliv	36
4.2.2 Kompetanseutvikling hos ansatte og partnerskap med UiA.....	38
4.3 Attraktiv og miljøvennlig.....	43
4.3.1 Bærekraftig utvikling med fokus på klima og miljø.....	43
5.0 Tilstandsrapport for barnehagen	46
5.1 Oversikt.....	46
5.2 Foreldreundersøkelsen i barnehagen.....	47
5.3 Mål og vurdering av måloppnåelse	50
5.4 Arbeidet med kvalitetsvurdering i barnehager	51
6.0 Tilstandsrapport for grunnskolen	53
6.1 Læringsmiljø.....	54
6.1.1 Elevundersøkelsen	54
6.1.2 Mobbing på skolen	56
6.1.3 Spesialundervisning	60
6.2 Læringsresultater	62
6.2.1 Nasjonale prøver 5. trinn.....	62
6.2.2 Nasjonale prøver ungdomstrinn	66
6.2.3 Karakterer – matematikk, norsk og engelsk.....	71
6.2.4 Grunnskolepoeng	71
6.2.5 Skolebidrag 1.-4. trinn, 5.-7. trinn og 8.-10. trinn	72

6.3 Gjennomføring	77
6.3.1 Overgangen fra grunnskole til VGO	77
6.4 Veien videre	78
7.0 Oppsummering	80
8.0 Merknader til Kvalitetsmeldingen for oppvekst 2020	81

Forord

2021 ble i likhet med 2020 et ekstraordinært år på grunn av pandemisituasjonen. Barn og unge, ansatte og foreldre har levd i en uforutsigbar tilværelse med skifter mellom drift på både grønt, gult og i noen tilfeller rødt nivå. Karantener og isolasjon har ført til høyt sykefravær hos ansatte og mange barn og unge har i perioder måtte være hjemme fra barnehage og skole. Et særlig fokus har vært rettet mot sårbare barn og unge som det var behov for særlig oppfølging rundt. Denne målgruppen har fått ekstra oppmerksomhet i forbindelse med all aktivitet og alle tjenester i oppvekst.

Høsten 2020 opplevde vi en tilnærmet normal situasjon, men i det vi var i ferd med å feire det vi trodde var slutten på pandemien, fikk vi et nytt stort smitteutbrudd før jul. Ansatte har vist en fantastisk evne til å omstille seg raskt og til å strekke seg ekstra langt for å sikre at alle barn og unge skal få et godt tilbud.

På tross av den vanskelige situasjonen, så vi i 2021 som i 2020 at det har foregått en kontinuerlig utvikling i tjenestene. Ansatte har fortløpende funnet nye måter å løse krevende oppgaver på, og ledere har initiert og vedlikeholdt viktige prosesser i utviklingsarbeidet.

Strategiplan for oppvekst 2020-2025 *Sterkere sammen for barn og unge*, vektlegger det felles ansvaret alle ansatte i oppvekst har. Pandemien har gjort det enda tydeligere at vi er avhengige av å samarbeide på tvers i tjenestene for at vi skal kunne danne et sterkt lag rundt barna. Vi ser også betydningen av medvirkning fra foresatte, og ikke minst at vi må få fram barn og unges stemme i alle saker som berører dem. I alle avgjørelser som blir tatt må hva som er barnas beste ligge til grunn.

Selv om vi forhåpentligvis går en mer forutsigbar fremtid i møte, vil rask endringstakt og et stadig mer kompleks utfordringsbilde kreve at vi fortsetter å dra i samme retning og samarbeide godt på alle nivå, helt fra politikere og ut i hver enkelt tjeneste der vi møter våre barn og unge.

Kristin Eidet Robstad
Oppvekstdirektør

1.0 Innledning

Kvalitetsmeldingen for 2021 oppsummerer status i kommunalområdet oppvekst og rapporterer i hovedsak på strategiplan for oppvekst «Sterkere sammen for barn og unge». Meldingen gir en status på arbeidet innenfor ulike utviklingsområder, samtidig som vi ønsker å rette blikket fremover for å se hvordan vi kan lykkes best mulig med arbeidet vårt innenfor de vedtatte strategier.

Meldingen bygger på samme struktur som strategiplan for oppvekst. I innledningen vises det til kommunalområdets formål og verdigrunnlag, som er fundamentet for arbeidet vårt. Deretter tar meldingen utgangspunkt i vedtatte satsingsområder og samfunns mål med tilhørende strategier som er særlig sentrale for oppvekst.

Oppdraget til oppvekst krever bred samhandling og samarbeid innenfor hele kommunalområdet og tilstandsrapporten for barneverntjenesten og tilstandsrapporten for grunnskolen hvis lovkrav er hjemlet i hhv. Barnevernloven § 2-1 og Opplæringsloven § 13-3e, inngår derfor i kvalitetsmeldingen for hele oppvekstområdet. Meldingen inneholder også en egen tilstandsrapport for barnehage, selv om denne ikke er lovpålagt.

Data fra før 2020 er kun knyttet til de gamle kommunene Kristiansand, Songdalen og Søgne, og det er derfor ennå utfordrende å vise utviklingen over tid. For å gi et best mulig bilde av status innenfor ulike utviklingsområder har vi funnet det nyttig å sammenligne oss med fylket, landssnitt og de andre ASSS-kommunene, der det finnes tilgjengelige data.

Oppdraget vi skal løse krever samhandling og samarbeid mellom alle aktører innenfor oppvekstområdet. Det er viktig at folkevalgte, ledere og ansatte har en felles forståelse for oppdraget, og at vi jobber sammen for et felles formål innenfor våre vedtatte strategier. Kvalitetsmeldingen er sentral i dette arbeidet og den skal gi et oppdatert kunnskapsgrunnlag som danner utgangspunkt for en bred drøfting om kvalitetsutvikling innenfor hele oppvekstområdet.

2.0 Sammendrag

Kvantitative data og kvalitativ informasjon forteller oss at de fleste barn og unge har en god oppvekst i Kristiansand. Elevundersøkelsen og læringsresultater viser at de fleste elever trives godt på skolen og har et godt utbytte av opplæringen. Statistikk for gjennomføring viser at flere elever fra Kristiansand gjennomfører videregående opplæring sammenlignet med mange andre regioner.

Samtidig vet vi at det er noen barn og unge som ikke finner sin plass innenfor fellesskapet. Mange barn og unge opplever usikkerhet rundt fremtiden og kjenner på forventninger om å prestere og være vellykket. Noen opplever utenforskap og mobbing, og at det er vanskelig å mestre livet. Det er også for mange barn og unge som ikke har et godt nok utbytte av opplæringen, og som derfor står i fare for å ikke klare å gjennomføre videregående opplæring og senere kunne ta del i arbeids- og samfunnsniv.

Pandemisituasjonen har vært krevende for barn og unge, foreldre og ansatte. Det er ekstra bekymringsfullt at de mest utsatte og sårbare barna og familiene blir hardest rammet. Selv om alle ansatte har stått sammen og gjort en formidabel jobb i denne situasjonen kjenner vi ennå ikke fullt ut konsekvensene pandemien vil få for mange for barn og unge.

På tross av at vi har vært gjennom en krevende periode, forteller informasjon fra kvantitative data og møtet med praksis oss at det gjøres mye bra arbeid innenfor oppvekstfeltet. Vi har klart å opprettholde et godt tilbud, og kontinuerlig vært i utvikling. Vi ser også mange eksempler på at pandemisituasjonen har ført til innovasjon, og at oppgaver løses på nye og mer hensiktsmessige måter enn før.

Vi ser likevel at det fremdeles er til dels stor variasjon mellom enheter og internt i enheter. Vi vet også at vi må bedre den tverrfaglige samhandlingen på tvers av tjenesteområder, og lykkes med å sette innsatsen inn tidligere for å sikre at alle barn, unge og familier får riktig støtte og hjelp på riktig tidspunkt.

For å skape et mer enhetlig tjenestetilbud, sikre samordnede tjenester og sørge for en kontinuerlig utvikling av kvaliteten i tjenestene, er det viktig at vi bygger videre på de erfaringene og den kunnskapen vi har fått gjennom perioden med pandemi. De to siste årene har vi fått bekreftet at for å lykkes med oppdraget, må vi ha gode rutiner og systemer, og videreutvikle en samarbeidskultur der vi lærer sammen, og der vi i fellesskap kontinuerlig ser etter nye og bedre måter å løse oppgavene våre på.

3.0 Sterkere sammen for barn og unge

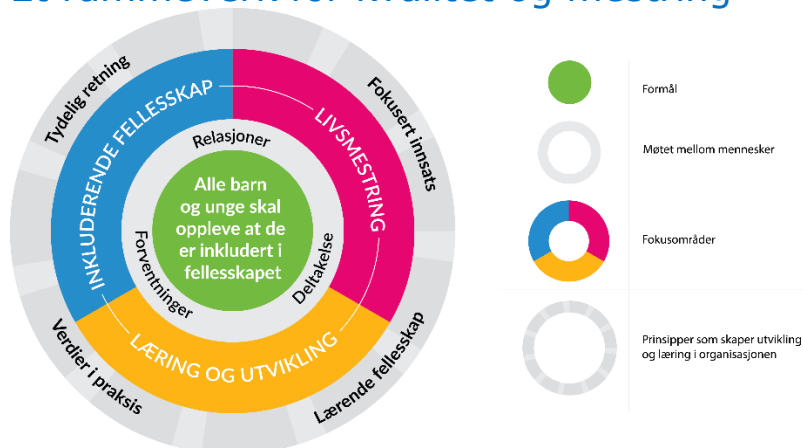
Strategiplanen *Sterkere sammen for barn og unge* følger opp og utdyper satsingsområdene i kommuneplanens samfunnsdel *Sterkere sammen*.

Planen er også en videreføring av det mangeårige arbeidet fra satsingene *FLiK* og *Inkluderende læringsmiljø*, med å utvikle gode og trygge lærings- og oppvekstmiljø.

Alle våre innsatser er rettet et felles formål om at alle barn og unge skal oppleve at de er inkludert i fellesskapet.

Inkluderende fellesskap, livsmestring, læring og utvikling er sentrale fokusområder i dette arbeidet.

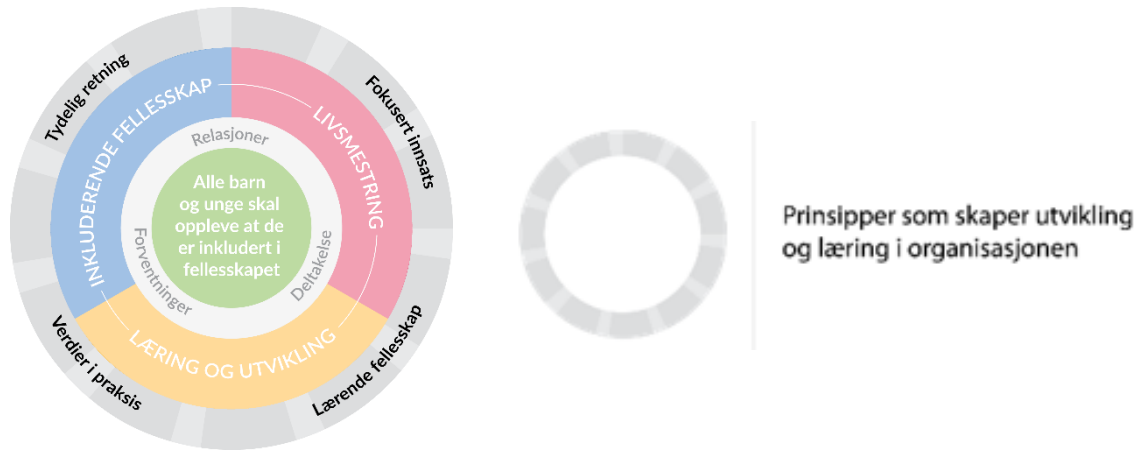
Et rammeverk for kvalitet og mestring

Strategiplanen er operasjonalisert i et digitalt rammeverk for kvalitet og mestring. Modellen som illustrerer rammeverket, viser en tydelig felles retning der barn og unges behov står i sentrum for alle ansattes handlinger. Modellen er designet som et hjul for å synliggjøre hvordan de ulike nivåene og elementene er gjensidig avhengig av hverandre for å skape sammenheng i arbeidet vårt. Verdier, mål, strategier og innhold i arbeidet blir konkretisert i beskrivelsene av de ulike elementene modellen består av.

Prinsipper som skaper læring og utvikling i organisasjonen

Verdier i praksis

Verdier i praksis handler om at ledere, ansatte, barn og foreldre begrunner valgene sine i felles holdninger, normer og verdier. Dette skal prege praksis og handlingene våre.

Kjerneverdier

- Likeverd
- Medvirkning
- Anerkjennelse

Alle barn og unge:

- har en absolutt verdi
- vil når de kan
- finner mening og deltar
- har noe å tilføre fellesskapet

Det finnes ikke vanskelige barn,
bare barn som har det vanskelig.

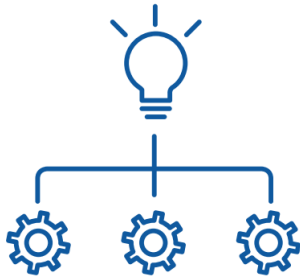
Framtidsbilde:

- Alle barn og unge vokser opp under kjærlige, trygge og omsorgsfulle vilkår
- Alle barn og unge utvikler et positivt selvbilde og en trygg identitet
- Alle barn og unge opplever tilhørighet, trygghet og trivsel innenfor fellesskapet
- Alle barn og unge er aktive deltakere som opplever læring og utvikling innenfor fellesskapet
- Ingen opplever å bli mobbet, krenket eller å være utestengt fra fellesskapene

Fokusert innsats

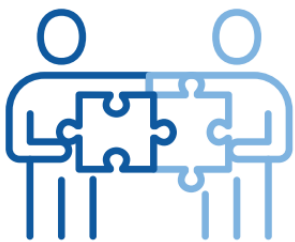
Å fokusere innsatsen handler om å prioritere det som er viktigst og unngå distraksjoner. Dette krever at vi har felles mål og utvikler felles holdninger, kunnskap og ferdigheter hos alle ledere og ansatte i oppvekst. I dette arbeidet er følgende tilnærminger og strategier sentrale:

Kapasitetsbygging er et overordnet prinsipp for å skape varig læring og varige endringer i organisasjonen. Det innebærer å utvikle felles verdier, ferdigheter, kompetanse og ny kunnskap, slik at en har en felles identitet, eierskap og motivasjon for å arbeide sammen om større endringer.

Innovativ og samarbeidsorientert ledelse innebærer at de som er lærende opplever mening, støtte og deltakelse i egen læringsprosess. For å lykkes med å skape varige endringer krever det innflytelse, deltakelse og aktørskap fra både barn, unge og voksne. Ansatte og ledelsen beveger seg fra å konsultere og informere hverandre til i større grad investere og delta i hverandres arbeid.

Tidlig innsats og god tverrfaglig samhandling mellom alle aktører innenfor oppvekst allerede fra svangerskapsomsorgen og gjennom hele oppveksten og utdanningsløpet er avgjørende for at vi skal lykkes med å inkludere alle barn i fellesskapet. Tilnærmingen i BTI (Bedre Tverrfaglig Innsats) legger til rette for bedre koordinering og samhandling i og mellom tjenestene.

Lærende nettverk er viktige for å skape kollektiv læring og endring gjennom erfaringsdeling, kollektiv refleksjon, tilgang til ny kunnskap, nye idéer og inspirasjon.

Kunnskap deles for at god praksis i organisasjonene ikke lukkes inne hos enkeltpersoner, men blir felles eiendom for flere som dermed kan dra nytte av den.

Lærende fellesskap

Lærende profesjonsfellesskap kjennetegnes ved at ledere og ansatte reflekterer over felles verdier og videreutvikler sin praksis. Lærende lederskap er avgjørende, der leder inviterer til å analysere nåsituasjonen, rette blikket fremover mot ønsket situasjon og sammen med de ansatte vurdere hvilke tiltak som vil fremme utvikling. Ledere har et særlig ansvar for å legge til rette for at alle får brukt sine sterke sider, oppleve mestring og utvikle seg.

Forutsetninger for å utvikle et lærende fellesskap er:

- *Gjensidig støtte og tillit mellom ansatte.*
- *Felles retning og delte visjoner og verdier.*
- *Lærende møter med strukturerte samarbeidsmodeller.*
- *Fokus på å forbedre barn og unge sin trivsel, helse, læring og utvikling.*
- *Fokus på de ansattes vekst og profesjonelle utvikling.*
- *En undersøkende tilnærming og bruk av forskningsbasert kunnskap.*

4.0 Kvalitetsarbeidet innenfor våre satsingsområder

FNs bærekraftsmål er rammen for den strategiske utviklingen av Kristiansand. De forandrer måten å tenke på som kommune. De tre bærekraftdimensjonene økologisk, sosial og økonomisk bærekraft henger sammen og påvirker hverandre.

Bærekraftsmålene ligger til grunn for utfordringsbildet, satsingsområdene, forutsetninger og for hvordan kommuneplanen skal følges opp. På samme måte som de tre bærekraftsdimensjonene henger sammen og påvirker hverandre, må også kommuneplanens tre satsingsområder ses i sammenheng for å lykkes med å utvikle Kristiansand til et mer bærekraftig samfunn.

Beskrivelsen av kvalitetsarbeidet innenfor våre satsingsområder vil ta utgangspunkt i fire retningsmål med tilhørende strategier som er særlig sentrale for oppvekstområdet i perioden 2020-2024.

4.1 Inkluderende og mangfoldig

Satsingsområdet omhandler innsatsen for at alle barn og unge skal oppleve økt livskvalitet, mestring, tilhørighet, trygghet og inkludering. Det legges til rette for at alle kan delta likeverdig og aktivt i utvikling av lokalsamfunnet og viser hvordan kommunen vil utvikle en mangfoldig og helsefremmende by basert på tillit til hverandre.

Retningsmål – slik vil vi ha det:

- *I Kristiansand opplever alle barn og unge trygghet, verdighet, tilhørighet, mestring og deltakelse i fellesskapet.*
- *I Kristiansand er alle inkludert i utdanningsløp og arbeidsliv.*

Sentrale strategier - slik gjør vi det:

- *Sikre at barn og unge blir verdsatt som den de er, og utvikler ferdigheter i å mestre eget liv.*
- *Sikre trygge relasjoner mellom barn og overfor voksne.*
- *Sikre nulltoleranse mot mobbing.*
- *Identifisere og tidlig sette inn tiltak for de som står i fare for å falle utenfor.*
- *Utvikle kvaliteten i barnehage og skole for livslang læring og mestring.*
- *Sikre at alle får et sammenhengende læringsløp og aktivitet ut fra egne forutsetninger.*

4.1.1 Inkluderende fellesskap under en pandemi

Selv om barnehagene og skolene ikke var stengt i 2021, var også dette året annerledes.

Høsten 2021 så vi et lys i enden av tunnelen og i en lang periode fikk vi opprettholdt tilnærmet normal drift. Det var derfor ekstra tungt at vi ble rammet av en ny smittebølge i desember da vi hadde et håp om at pandemien var over, og alle så fram til en etterlengtet juleferie. For mange førte det til økt bekymring for egen helse og for konsekvenser for julefeiringen for både barn, unge og ansatte.

I barnehagene har 2021 vært preget av ulike varianter av drift på gult nivå, bortsett fra en periode på høsten med tilnærmet normal hverdag på grønt nivå. Gult nivå innebar kohorter, i mindre, faste grupper, og med liten mulighet for å samarbeide på tvers.

Særlig i starten av pandemien trakk mange fram fordelene ved å organisere barna i små grupper med faste voksne. Dette ga god ro, stabilitet og samhold i gruppa. Det er likevel grunn til å nyansere dette bildet noe.

Små grupper fungerer svært godt i perioder med begrenset åpningstid, men det er utfordrende å ikke kunne samarbeide på tvers i perioder med normal åpningstid, og med stort sykefravær i personalet. Det kan også være andre utfordringer ved å arbeide i kohorter over tid; lekemiljøet blir fattigere, det er færre barn å spille på, kraftig reduksjon i lekeareal ute, og barna er prisgitt gode relasjoner til de voksne de er sammen med hele tiden.

Høsten 2021 var preget av høyt sykefravær i mange barnehager, det var også utfordrende å få tak i vikarer. Det er all grunn til å berømme personalet i barnehagene som har klart å skape meningsfulle hverdager, med god lek og aktivitet, på tross av svært krevende arbeidsvilkår.

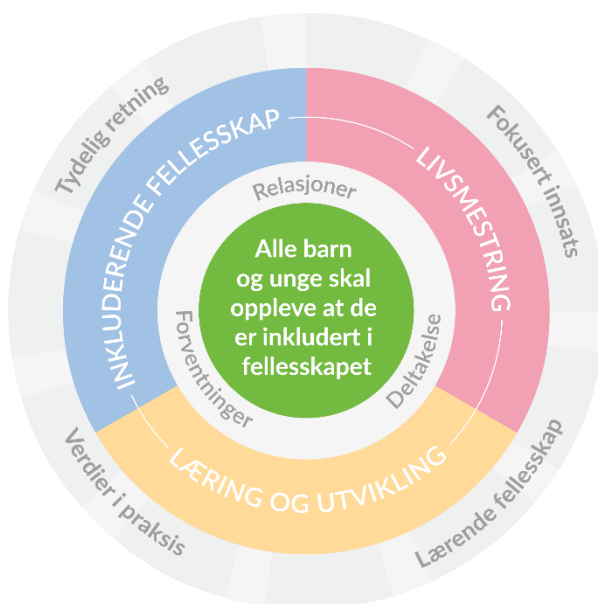
«Å ta imot elever»

2021 ble et annerledes år også i skolen. Alle elever har hatt et tap, og alle har lært noe unikt. Det har vært viktig å iverksette brede tiltak rettet mot alle elever, parallelt med mer målrettede tiltak for de som har behov for ekstra oppfølging og støtte. Pandemien kan forstås som et forstørrelsesglass på eksisterende utfordringer og det har vært viktig å løfte skolens doble oppdrag som omhandler både danning og utdanning.

Rapporten «Skolen etter koronapandemien – et løft for trivsel og læring» som ble publisert 15.06.21 ga oss innblikk i viktige erfaringer som ble gjort i løpet av pandemien, og anbefalinger for hvordan kommunene og skolene kunne gjøre et løft for trivsel og læring ved oppstart av nytt skoleår i august 2021.

Vi har vært opptatt av å «ta imot elever» på gode måter. På ledersamlingen i august fokuserte vi på modellering, diskusjon og planlegging. På nettverkssamlingene for skoleledere og lærere en måned senere delte skolene erfaringer fra oppstarten med hverandre.

Alle tiltak ble knyttet mot formålet som står i sentrum av vårt Rammeverk: *Alle barn og unge skal oppleve at de er inkludert i fellesskapet.*

Hvilke verdier viser vi i praksis?

Hva gjør vi for at:

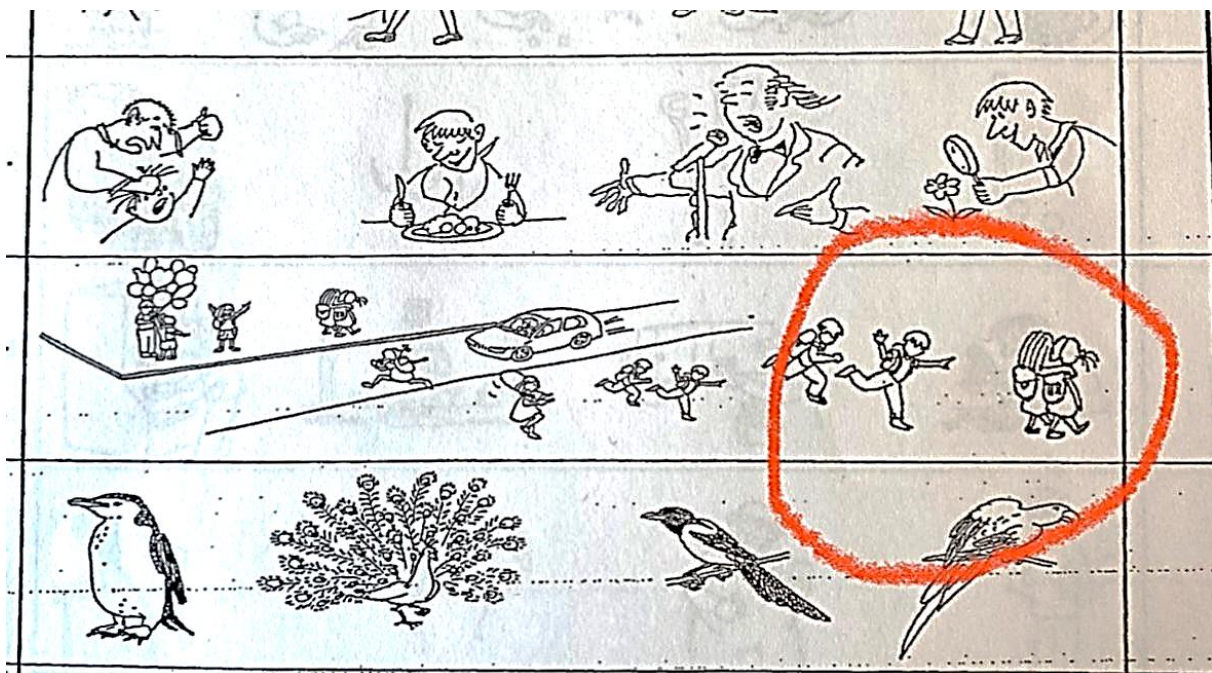
- *Elever får oppleve at de blir sett og anerkjent, blir likt og hørt?*
- *Elever er aktive deltakere i lek og læring, og har det trygt og godt på skolen?*

Kjernepunktene som oppsummerer våre prioriteringer, ble begrunnet i «Skolen etter koronapandemien – et løft for trivsel og læring»:

- Elever skal oppleve motivasjon og mestring. Det betyr ikke en retur til helt den samme skolen som vi hadde før mars 2020.
- Faglig og sosial læring må ses i sammenheng, og tiltak må samsvare med og forsterke eksisterende praksis.
- Ekstra innsats i arbeidet med trivsel, gode relasjoner og et godt læringsmiljø som en forutsetning for læring, ved oppstart høsten 2021.
- Skepsis til om det er mulig eller ønskelig å «ta igjen tapt læring», fordi det kan skape et urimelig press på elever og lærere.
- Skolene trenger ro i perioden fremover. Det er flere store satsinger som skolene ikke har fått arbeidet nok med, som å ta i bruk nytt læreplanverk m.m.
- Det nye læreplanverket brukes aktivt som svar på utfordringene etter pandemien, for eksempel muligheter for å bruke andre læringsarenaer enn klasserommet og sterkere elevmedvirkning.

Pandemien har endret barn og unges hverdag, og smittevern hensyn har ført til at inngår i sosiale fellesskap på andre måter enn i en normalsituasjon. Bildet under som er tatt fra en kartleggingsprøve for tospråklige illustrerer dette tydelig. Her skulle en elev sette ring rundt de som oppfører seg uforsiktig. Eleven har her svart at det å løpe mot noen for å gi en klem er mer uforsiktig enn å løpe over veien rett foran en bil.

Arbeidet med å skape et trygt og godt oppvekstmiljø for alle barn og unge^{1 2 3}

Oppvekstutvalget ble orientert om arbeidet som gjøres for å følge opp barn og unge som ikke har et trygt og godt oppvekstmiljø i møte 11.01.22.

Ressursteamet for et trygt og godt barnehage- og skolemiljø er et tverrfaglig sammensatt team, som skal bistå barn og unge, foresatte, skoler og kommunale barnehager som står i krevende læringsmiljø saker, og hvor skolens eller barnehagens ordinære rutiner for trygt og godt oppvekstmiljø ikke har ført frem eller ikke er iverksatt.

I 2021 hadde ressursteamet 11 saker i barnehage og 70 saker i skole, fordelt på 30 skoler. 60 av sakene i skole omhandlet læringsmiljø, mens 10 saker omhandlet elever som uteblir fra skolen. Foruten bekymringsfullt fravær fra skolen, kan sakene handle om trusler, vold, krenkelser, seksualisert atferd, grenseløs atferd, rus og kriminalitet og psykisk- eller psykososial uhelse. Fellestrekk i saker som kommer til ressursteamet er at det er mange aktører inne i sakene som har jobbet i sakene over tid. Selv om samhandlingsarenaer er etablert, ser man likevel at det ofte foreligger få konkrete mål for arbeidet, at tiltak ikke er forankret og at det ikke følges godt nok med på hvilken effekt tiltakene har.

Ressursteamet sin rolle er å sette retning for arbeidet og koordinere tjenestene som er inne i sakene. Det er sentralt å systematisk følge opp tiltakene og ansvarliggjøre aktørene. For å lykkes er det avgjørende at ressursteamet skaper tillit gjennom å gå i relasjon til barnet, foreldre og de som jobber tettest på barna.

¹ Flertallsmerknad til kvalitetsmeldingen for 2020: 7. Kristiansandsskolens har en ambisjon om at alle elever skal oppleve seg inkludert i fellesskapet og at ingen skal oppleve mobbing og utrygt skolemiljø. Bystyret ønsker å uttrykke støtte til vurderingen om at vi, selv om vi ligger under landsgjennomsnittet, må fortsette og intensivere dette arbeidet. (Enst.)

² Flertallsmerknad til kvalitetsmeldingen for 2020:10. Bystyret er tilfreds med at det er igangsatt en prosess for at alle barnehager og skoler setter fokus på tverrfaglig samarbeid og systematisk arbeid med barn og elevers læringsmiljø. Bystyret ber om at dette arbeidet fortsatt prioriteres høyt. (67/4)

³ Flertallsmerknad til kvalitetsmeldingen for 2020: 13. Bystyret er kjent med at Kommunens ressursteam gjør en svært viktig jobb for skolemiljø i kommunen og ber administrasjonen gjøre rede for hvor mange saker disse håndterer og hvor mange ressurser som er dedikerte til dette arbeidet, og om evt. dette er tilstrekkelig til å løse alle de kjente utfordringene kommunen har med skolemiljø saker? (50/21)

Ressursteamet jobber også tett sammen med mobilt team og forebyggende avdeling. Sentrale tiltak i mobilt team sitt arbeid er veiledning av ansatte i barnehager og skoler, samtaler med barn og elever som har det vanskelig og å bistå barnehagene og skolene med å skape trygge og gode læringsmiljø og for å få til et godt samarbeid med foreldre og foresatte. Mobilt team ser at det er mange barn som strever i det ordinære opplæringstilbudet. Flere barn har kraftige atferdsuttrykk og mange uteblir fra skolen. Det er også utfordringer relatert til barn og unges bruk av sosiale medier.

Selv om det er mye vilje og dyktige ansatte i tjenestene, ser mobilt team at det er lang vei inn til spesialisthelsetjenesten og at tjenestene er for lite til stede der barna er. Det fører til at det ofte kan være utfordrende å få i gang den hjelpen som trengs tidlig nok.

Forebyggende avdeling ble etablert 1. januar 2020, og har som hovedmål å forebygge barne- og ungdomskriminalitet, forebygge rusmisbruk blant barn og unge, og å forebygge negativ utvikling hos utsatte barn og ungdom.

Målgruppene for arbeidet er barn og unge i alderen 12 år til og med 22 år, med hovedvekt på barn og unge under 18 år med sårbarhet knyttet til rus, kriminalitet og utenforskap, og ungdom mellom 12 og 18 år som har begått straffbare handlinger eller hvor det eksisterer bekymring knyttet til å begå straffbare handlinger. Forebyggende avdeling samarbeider med Agder politidistrikt og andre som jobber med barn og unge i risikozonen.

I arbeidet med å skape et trygt og godtoppvekstmiljø for alle barn og unge, er samarbeidet med elevombudet viktig. Elevombudet arbeider for at alle elever i de kommunale grunnskolene får det psykososiale læringsmiljøet de har krav på, ifølge opplæringslovens §9A. Ombudet kan veilede og bistå enkeltelever og deres foresatte i kontakt med skolen, delta på samhandlingsarenaer, arbeide forebyggende og være en brobygger mellom alle parter i samarbeidet for å sikre en opplæring som fremmer helse, trivsel og læring. I skoleåret 2021-2022 ble ombudet invitert inn i 125 enkeltsaker og mottok 234 andre henvendelser.

Overgangen mellom barnehage og skole/SFO

Kristiansand kommune har utarbeidet en plan for overganger, «Rød tråd» for å ivareta det lovpålagte oppdraget å ivareta barnas behov for trygghet og sammenheng i overgangene i utdanningsløpet. Barnehage og skole/SFO samarbeider gjennom året, har faste møtepunkt, og to felles samlinger med felles faglig fokus som er arrangert av oppvekstadministrasjonen i tillegg til møter i bydelene. Det er utarbeidet rutiner for overføring av informasjon mellom barnehage og skole/SFO i mai, slik at viktige opplysninger for å ivareta barnets trivsel og læring i overgangen deles.

Praksisfortelling fra Hånes:

Det er viktig med god start på skolen og derfor har vi prioritert overgangsarbeidet på Hånes. Vi har etablert en overgangsklynge der barnehagene og skolen deltar. Det har nok vært suksessfaktor at vi har oppfattet dette som obligatorisk, og også at det har vært obligatorisk at rektor skulle lede disse møtene. På Hånes har vi sett dette som en prioritering fra kommunens side. Det er utfordrende å etablere relasjoner og et samarbeid – særlig når møtene må være digitale. Nettopp føringene fra kommunen har gjort at vi har fått det til likevel.

Fordelene med overgangsarbeidet er at vi kan ha gode pedagogiske samtaler. Til nå har det vært mest på ledernivå om temaer som lek og skole, men fremover skal disse samtalenes gjennomføres på pedagognivå. Lærere fra skole og barnehage skal møtes for å snakke (ikke bare snakke, men vise for hverandre!) om hva skole er og ikke er samt det gode arbeidet de gjør i barnehagene. En annen fordel er at PPT har sett verdien av disse pedagogiske samtalenes. De har både lyttet og deltatt og PPT kommet med viktige innspill.

Skole og barnehage samarbeider om felles foreldremøte på vinteren/tidlig vår. Her får foresatte info om hvordan vi jobber med overgangen fra barnehage til skole. SFO forteller bl.a. hvordan barna blir mottatt i SFO og hvordan de arbeider, hva foresatte kan forvente og hva foresatte kan bidra med i forberedelsene til både skolen og SFO. I møte deltar både ansatte fra barnehagene i bydelen, samt skolens rektor/inspektør og SFO leder.

En viktig erfaring fra Hånes er at SFO må være med i overgangsarbeidet. SFO-leder besøker barna i barnehagene så alle som begynner på skolen møter minst ett kjent ansikt. Barnas første møte med skolen er jo ofte SFO!

Ny rammeplan for SFO

Den nye nasjonale rammeplanen for arbeidet i SFO trådte i kraft i august 2021. Rammeplanen er en forskrift med hjemmel i opplæringsloven. Den slår fast at «SFO skal legge til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter med utgangspunkt i alder, funksjonsnivå og interesser hos barna, og gi barna omsorg og tilsyn». Rammeplanen presiserer og utdyper verdigrunnlaget i SFO, og legger føringer for planlegging og evaluering av arbeidet.

Fra høsten 2021 har arbeidet med å implementere den nye rammeplanen vært det viktigste temaet i nettverket for SFO-ledere. Høsten 2021 arrangerte oppvekst en workshop for SFO-ledere hvor det ble arbeidet fram en felles mal for årsplans arbeidet i kommunen. En slik mal er et godt arbeid for felles arbeid med kvalitetsheving.

SFO-leder Steinar Østensen deler erfaringer fra Lunde skole med SFO-ledere og rektorer.

4.1.2 Livsmestring

Rammeplanen slår fast at barnehagen skal ha en forebyggende og helsefremmende funksjon. Både barnas psykiske og fysiske helse skal fremmes i barnehagen. De skal oppleve trivsel, mestring og livsglede. Barna skal også lære å tåle motgang, håndtere utfordringer, og bli kjent med egne og andres følelser. Barnehagen skal forebygge krenkelser og mobbing, og har etter loven plikt til å sikre alle barn et trygt og godt miljø.

Folkehelse og livsmestring som tverrfaglig tema i skolen skal gi elevene kompetanse som fremmer god psykisk og fysisk helse, og som gir muligheter til å ta ansvarlige livsvalg. Livsmestring dreier seg om å kunne forstå og å kunne påvirke faktorer som har betydning for mestring av eget liv.

Aktuelle områder innenfor temaet er fysisk og psykisk helse, levevaner, seksualitet og kjønn, rusmidler, mediebruk, og forbruk og personlig økonomi. Verdivalg og betydningen av mening i livet, mellommenneskelige relasjoner, å kunne sette grenser og respektere andres, og å kunne håndtere tanker, følelser og relasjoner.

For å systematisere arbeidet med livsmestring fra fødsel og gjennom hele utdanningsløpet lager en tverrfaglig sammensatt arbeidsgruppe en handlingsplan for folkehelse og livsmestring i oppvekst. Arbeidet har blitt noe forsinket på grunn av pandemisituasjonen, men planen vil bli ferdigstilt våren 2022.

Kroppen er min

Nær sagt alle barnehagene gjennomfører opplegget «Kroppen er min» med de eldste barna, flere barnehager bruker et tilpasset opplegg også for yngre barn. Etter det store kompetanseløftet fra 2018-19, knyttet til traumebevisst omsorg, vold og overgrep som har omfattet opp mot 2000 ansatte i private og kommunale barnehager, er det nå tilbudt tilsvarende kurs for de som av ulike grunner ikke var med i forrige runde. Alle ansatte har fått tilbud om grunnopplæring, og noen pedagoger har fått ytterligere opplæring, og blitt ferdighetstrenerne. Disse har en ekstra kompetanse på samtale med barn som kan ha vært utsatt for overgrep.

Praksisfortelling fra Torvmoen barnehage:

Normalt følges et tema systematisk opp i september og april. Tilpasset pandemien, er arbeidet forskjøvet noe, men følges likevel opp to ganger per år. Alle våre fire avdelinger har en tverrfaglig tilnærming til tema, tilpasset progresjonsplan utfra barnas alder. Samtaleverktøyet suppleres også med annet pedagogisk materiell, som for eksempel Psykologisk førstehjelp (Røde og grønne tanker), gjennom hele barnehageåret.

På småbarnsavdelingene jobbes det med språk- og begrepstrening, som for eksempel benevning av kroppsdelar (øye, munn, hånd osv.), sanger (f.eks. Alle barna klapper) og billedbruk knyttet til likheter og ulikheter. Avdelingene har speil i barnas høyde og bruker barnas speilbilder til å visualisere likheter og ulikheter. Her øver de også på identifisering av ulike kroppsuttrykk. Hvordan ser Emma ut når hun er sint? Arbeid med identifisering av følelsene glad, sint og lei seg gjøres også gjennom lek og sosialt samspill. Ansatte bekrefter og stiller spørsmål. Nå ser jeg tårer på kinnene ditt. Er du lei deg? Billedbøker brukes som et utgangspunkt for tilpasset samtaler mellom barn og ansatte.

På avdelinger for de eldste barna i alderen 3-5 år, jobbes det med tilnærminger lik småbarna, men i utvidet form med flere ord og begreper, flere sanger, rim, regler og følelsesuttrykk. Barnesamtaler gjennomføres to ganger per år, i forkant av foreldresamtaler. Barna leser bøker tilpasset tema, bl.a. "Matthias er alene", og flere formingsoppgaver på individ og gruppenivå.

Førskolebarna følger samtaleverktøyet «Kroppen er min!» systematisk over fire uker, med nytt temaområde hver uke. Vi har 3-5 barn og to voksne deltakere per samling. Dette er en fast gruppe som følger hverandre gjennom perioden. De starter med en felles samling, der pedagogen igangsetter dagens tema, før film vises. Etterpå gjennomføres en formingsoppgave, før dagens opplegg avsluttes med at gruppen deler et felles måltid. De ansatte er da bevisste på å lede samtaler og refleksjoner tilpasset dagens tema. I etterkant møtes de to ansatte og drøfter erfaringer. Observatøren presenterer sine notater og leder gir sine vurderinger, før de sammen noterer eventuelle saker de skal følge videre opp. Det kan være uttalelser fra et barn, som følges opp med egen barnesamtale i etterkant, uttrykk i formingsoppgaven eller barnas adferd. Bekymringer tas opp med styrer i etterkant, der en samlet vurdering danner utgangspunkt for videre tiltak.

Samarbeid med RVTS

Fagfornyelsen beskriver at «opplæringens mål er å ruste barn, unge og voksne til å møte livets oppgaver og mestre utfordringer sammen med andre». Flere skoler har med bakgrunn i sitt utfordringsbilde hatt livsmestring som utviklingsområde. De siste årene har 17 skoler samarbeidet med RVTS i dette arbeidet, og flere står nå for tur. Kompetanseutvikling på traumebevisst omsorg og meningsfulle relasjoner er sentralt i dette arbeidet.

Utviklingsarbeidet handler både om hvem den enkelte voksne er i møte med eleven, men også hvem personalet som kolleger er og hva slags organisasjon skolen er. Det fokuseres på hvilke styrker den enkelte har, som mennesker og som skoleansatte. Gjennom refleksjon og utprøvinger i egen praksis, har dette til hensikt å bidra til å styrke elevenes selvbylde og skape gode relasjoner i elevgruppa.

«Etter en stund merket jeg som leder at antall henvendelser og bekymringer gikk ned, og at utfordringer ble løst der hvor de oppstod.» - Skoleleder

Sånn funker vi

Sånn funker vi er en tverrfaglig og en tverrsektoriell samarbeidsmodell med tilhørende undervisningsopplegg. Innholdet retter seg mot at eleven skal ha det best mulig med seg selv og med andre. Dette gjøres ved formidling av temaer innenfor fysiske, psykiske og sosiale aspekter innenfor helse. Formidlingen av temaene skjer derfor gjennom refleksjoner, lek og bevegelse og gjennomføres av ulike fagpersoner som lærer, miljøterapeut, sosiallærer, fysioterapeut, helsepsykepleier, psykolog og ressurspersoner fra frisklivssentralen i Helse og mestring. Det å bruke kroppen og erfare hvordan ting funker er annerledes enn ved en verbal tilnærming. Dette er også i tråd med elevstemmen om ønske med mer *aktiv skole* og varierende undervisningstilnærming.

Aktivitet i seg selv bidrar også til å styrke og fornye sosiale relasjoner og bidrar til økt trivsel og tryggere klasse miljø. En viktig og stor del av *Sånn funker vi* er kroppsøvningsfaget og den fysiske aktive tilnærming til temaer innenfor helse, sosiale aspekter og mestringsstrategier. Her får elevene en opplevelse av hvordan man fungerer som selvstendig individ og som en del av et større felleskap.

Sånn funker vi startet opp høsten 2019 og er i gang på 8. trinn på tre store ungdomsskoler, og tilbakemeldingene er gode både fra elever, ansatte og foreldre.

Skolehelsetjenesten sin rolle i arbeidet med livsmestring⁴

Skolehelsetjenesten er sentral i skolens arbeid med livsmestring både på system- og individnivå. Helsekykleierne har psykisk helse som en del av videreutdanningen sin og har kompetanse til å hjelpe ved lettere til moderat psykisk lidelse. Mange har kompetanse på å gjennomføre grupper eller intervensjoner i skolen som omhandler psykisk helse, f.eks. *Vanlig, men vondt* og *Psykologisk førstehjelp*. I 2021 har skolehelsetjenesten sin kompetanse knyttet til psykisk helse blitt styrket ytterligere. Det blir spesielt satset på *Mini-risk* som er et gruppetiltak for å hjelpe barn og ungdom med angstplager. Tiltaket er utviklet og forsket på av ABUP, som bidrar til å utdanne helsesykepleiere og sosiallærere ved UiA. I 21/22-kullet var det 27 ansatte fra oppvekst som startet på utdanningen. Målet er at Mini-risk skal være lett tilgjengelig for elever på alle skoler i Kristiansand, slik at vi utøver tidlig innsats for barn med begynnende angstplager.

Alle familiens hus har egne sider på Facebook og Instagram, hvor det legges ut informasjon om tilbud samt lenkes til fagartikler eller praktisk informasjon. Skolehelsetjenesten er ikke i sosiale medier, og det blir per i dag ikke vurdert som hensiktsmessig å satse på av flere grunner. I hovedsak fordi det allerede eksisterer flere chattjenester (for oversikt: <https://www.ung.no/chat>) samt snapchatkontoen *Helsesista*. Unge skifter ofte ut plattformen de kommuniserer på. Helsesykepleierne i Kristiansand er tilgjengelig for ungdommen på skolen eller kan kontaktes på telefon.

Vanlig, men vondt

Vanlig, men vondt (VMV) er et gruppeopplegg for barn (5.-7. klasse) og ungdom (8.-10. klasse) som har opplevd samlivsbrudd. Gruppeopplegget består av åtte samlinger på to timer som foregår i skoletiden. Gruppesamlingene gjennomføres på den enkelte skole, oftest med helsesykepleier og sosiallærer som gruppeledere.

Pandemien har skapt store utfordringer når det gjelder gjennomføring av VMV-grupper i 2021. Det har vært strenge restriksjoner mot å samle elever fra ulike klasser og kohorter, og det har ført til at flere ungdomsskoler ikke har gjennomført gruppe. På barnetrinnet har det også vært utfordringer, men mange barneskoler har gjennomført VMV-grupper på tross av pandemien.

⁴ Flertallsmerknad til kvalitetsmeldingen for 2020: *5. For ytterligere å styrke det viktige arbeidet innen temaet livsmestring ønsker bystyret at sektoren vurderer å ytterligere styrke skolehelsetjenestens kompetanse om psykisk helse og koble psykologer tettere på skolehelsetjenesten, samt gjøre skolehelsetjenesten tilgjengelig på sosial medier. (63/8)*

Nesten alle helsesykepleiere og sosiallærere i kommunen har gjennomført gruppelederkurs, og det holdes stadig nye kurs for å fange opp nyansatte. Alt ligger derfor godt til rette for gjennomføring av VMV-grupper ved skolene i 2022.

4.1.3 Laget rundt barna^{5 6}

Barnevernsreformen som trer i kraft 1. januar 2022 skaper sammen med andre nasjonale føringer som Meld. St. 6 (2019-2020) *Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO*, *Nasjonal faglig retningslinje for tidlig oppdagelse av utsatte barn og unge* (Helsedirektoratet, 2019) og *Svikt og svik* (NOU, 2017) forventninger om at vi må bedre det tverrfaglige samarbeidet i kommunen. Når alle barn skal inkluderes i fellesskapet og det skal bygges sterke lag rundt barna, kan ikke arbeidet bare rettes mot det enkelte individ. Tidlig innsats forutsetter at tjenestene samarbeider om å forebygge utfordringer og hjelper hverandre med å identifisere barn med utfordringer. Da er det nødvendig at tjenestene, og profesjonene innad i den enkelte barnehage og skole, også samarbeider før det er behov for å utrede vedtak om hjelpetiltak for enkeltbarn.

For å lykkes med bedre tverrfaglig samhandling er det nødvendig å skape gode strukturer for samarbeid og utvikle en kultur for samarbeid. Forskning peker også på at tverrfaglig samhandling fremmes gjennom felles kompetanseheving på tvers av tjenestene (Kaurstad mfl., 2014). Felles kompetanseheving bidrar blant annet til å sikre større grad av tverrfaglig likhet i tilnærminger til felles problemstillinger og et likere begrepsapparat. I tillegg bidrar felles kompetanseheving gjerne til at tjenestene blir bedre kjent på tvers, noe som igjen bidrar til å forenkle det tverrfaglige samarbeidet.

⁵ Flertallsmerknad til kvalitetsmeldingen for 2020: 8. Bystyret er fornøyd med at det tverrfaglige arbeidet i barne- og familietjenesten er etablert i de fem Familiens hus. Det er mye arbeid som gjenstår før samarbeidet er optimalt. Bystyret ber om at dette prioriteres. (67/4)

⁶ Flertallsmerknad til kvalitetsmeldingen for 2020:10. Bystyret er tilfreds med at det er igangsatt en prosess for at alle barnehager og skoler setter fokus på tverrfaglig samarbeid og systematisk arbeid med barn og elevers læringsmiljø. Bystyret ber om at dette arbeidet fortsatt prioriteres høyt. (67/4)

Opstartssamling i arbeidet med oppvekstreformen ble utsatt til mars 2022 på grunn av pandemisituasjonen. Alle lederne i oppvekst møttes da i hver bydel for å bli kjent med hovedinnholdet i reformen. Bildet er fra bydel Vågsbygd sin samling på Hellemyr bydelshus.

Implementering av BTI-modellen i barnehager, skoler og familiens hus

Arbeidet med å implementere samhandlingsmodellen BTI (Bedre Tverrfaglig Innsats) i barnehager og skoler startet i 2020. Samhandlingsmodellen setter fokus på tidlig handling ved uro for barn, og skal sikre bedre systematikk og oppfølging i enkeltsaker, samt en koordinert innsats i og mellom tjenestene.

BTI-modellen sikrer også brukermedvirkning gjennom tett samarbeid og bruk av stafettlogg. BTI har egen ressurside for ansatte hvor det er lagt inn relevante verktøy og handlingsveiledere til bruk ved ulike problemstillinger, blant annet veiledning til hvordan man kan gjennomføre gode samtaler med barn og foresatte med formål om å etablere tillit og sette inn målrettede tiltak på riktig tidspunkt for å fremme en positiv utvikling ([BTI Kristiansand kommune](#)).

Formålet med stafettloggen er å sikre at det ikke blir brudd i hjelpetilbudet og å samordne kommunens tjenestetilbud. Det betyr at loggen følger brukeren uavhengig av hvem som til enhver tid tilbyr tjenester. En viktig forutsetning for å benytte en stafettlogg er samtykke fra foreldre/brukeren. Oppsummert er stafettlogg et digitalt møtereferat som tydeliggjør hva som er satt inn av tiltak, hvem som er ansvarlig for tiltaket og når tiltaket skal evalueres. Vi har per nå 134 logger hvorav 34 er aktive. Det betyr at de fleste loggene ligger på "vent" for å se at tiltak satt inn har hatt ønsket effekt over tid før eventuelt loggen avsluttes.

Det har i løpet av 2021 blitt gjennomført tre digitale samlinger for alle barnehageledere og barnehagens ressursperson på BTI. Innholdet i disse samlingene har vært informasjon og innføring i metoder og verktøy, med særlig

fokus på arbeid med stafettlogg. I tillegg til dette har det vært gjennomført fysiske samlinger for kommunale barnehager i de ulike bydelene. Disse samlingene har vært praktiske, med stor grad av øving, men også tid til refleksjon og erfaringsutveksling, for å ruste pedagogene til å bli trygge på modellen. Våren 2022 skal tilsvarende samlinger gjennomføres for de private barnehagene.

Det har også vært gjennomført tre digitale samlinger for alle skoleledere, sosiallærere og spes.ped.koordinatorer for å støtte skolene i arbeidet og for at skolene skal få dele sine erfaringer i arbeidet.

På vårparten ble det, på grunn av pandemirestriksjoner, avholdt digitale innspillmøter og opplæring med ressurspersoner i hvert familiens hus. I løpet av høsten har vi fått til å arrangere fysiske samlinger i alle bydelene bortsett fra øst. Oppvekst har også bidratt i arbeidsgrupper sammen med helse og mestring. Det legges opp til at tjenester i helse og mestring som arbeider med nylig bosatte behov på en mer strukturert måte.

Praksisfortelling fra tverrfaglig samarbeid

Utfordringen var et barn med stort skolefravær. Ansatte på skolen hadde i samarbeid med personell fra ABUP og foresatte arbeidet lenge med å få barnet til å sove godt om natten og å komme på skolen, med lite resultat. Ansatte som jobbet med barnet opplevde at foresatte ikke satte tydelige nok grenser for barnet slik at det kom seg på skolen. Når barnet var til stede på skolen trivdes det, hadde gode relasjoner, og hadde med tilrettelegging mestret det faglige. Barnet kunne i utgangspunktet ikke beskrive sin egen situasjon godt, og behøvde tid på å finne ut hvordan det stod til. Barnet hadde traumbakgrunn, og beskrev opplevelsen av at alle rundt kun hadde øye for skolenærvær og døgnrytme, som om det ville være løsningen på alt. I samtale med ansatt i barnevernets tiltaksavdelingens ble det avdekket at barnet opplevelse var; «jeg er så drita lei av at alle sier jeg må gå på skolen, hva med meg? jeg er sliten!».

Målsettingen ble endret fra nok søvn og tilstedeværelse på skolen til at barnet skulle oppleve å ha gode dager og å ha det bra. Saksbehandler fra PPT, ABUP og alle øvrige i samarbeidsmøtet uttrykte at det ga mening med ny problembeskrivelse og enighet om ny målsetting. Da snudde situasjonen, og en så en endring i barnets motivasjon. Barnet begynte å sove bedre og gikk på skolen igjen. ABUP vektla barnets opplevelse av egen situasjon. Som saksbehandler tiltaksavdelingen uttrykker det; «en voksen hadde blitt sykemeldt i samme situasjon». Det viktige ble å skape en ny og felles forståelse for situasjonen, og dette forutsatte gode samarbeidsmøter. Mange i skole, ABUP og andre instanser er ofte «hjelpkåte», men glemmer kanskje å se bak atferden. Barn kan ikke ta imot hjelpen før de er klar for det». Dette kan ta tid, og det kan bli en utålmodighet i apparatet når alle er på gang og beredt til å stå på. En må la situasjonen, og relasjonen, få utvikle seg, og gi «byrden av alle de gamle syndene» tid til å bli dempes.

Caset viser hvor viktig det er å skape felles forståelse for hva situasjonen handler om. De voksne må lytte til barnet, for barnet selv vet hva det handler om. Det kan ta tid og kreve flere runder å få fram hva som faktisk er barnets situasjon, og det forutsetter relasjon, tillit, tid og trygghet.

Nettverk for bedre tverrfaglig samhandling og inkluderende praksis

Organiseringen i kommunen kan bidra til å skape barrierer for samarbeid på tvers, fordi tjenestene kan ha forskjellige prioriteringer, og mangle felles begrepsapparat. Mangel på felles forståelse av mål, uklare roller og ansvarsfordeling, lav prioritering av samarbeid hos ledelsen, manglende systemer for deling av informasjon, mangel på opplæring, og ulike yrkesmessige kulturer i tjenestene virker hemmende for samarbeid på tvers.

Våren 2022 blir det etablert nettverk der de ulike aktørene som utgjør laget rundt barnet møtes i hver bydel. Denne arenaen skal bidra til at de ulike aktørene og profesjonene får god kjennskap til hverandres arbeidsoppgaver og kompetanse. Ansatte som fyller rollene i laget rundt barnet, skal få den nødvendige kjennskapen, tryggheten og tilliten til hverandre, slik at de kan samhandle til det beste for alle barn og unge som trenger det.

Felles kompetanseheving er sentralt i disse nettverkene og kommunen samarbeider med ressurspersoner fra UiA i dette arbeidet gjennom ordningen *Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis*.

Lise Barsøe fra UiA i samtale med helsesykepleier Tonje Tveito Andersen.

Familie for første gang

I desember 2021 startet det interkommunale samarbeidet mellom Kristiansand og 12 andre kommuner i Agder rundt opprettelsen av *Familie for første gang*. Nasjonalt kontor for *Familie for første gang* ved Regionsentret for barn og unges psykiske helse og Bufdir bistår kommunene med gjennomføringen.

Familie for første gang er et hjemmebesøksprogram for førstegangsførelde med sammensatte utfordringer. Oppfølgingen, som er frivillig, begynner i tidlig graviditet med hjemmebesøk gjennomsnittlig hver andre uke, frem til barnet blir to år. Det gjennomføres opp til 64 hjemmebesøk gjennom oppfølgingsperioden. Kvinnen/familien har kontakt med én og samme sykepleier gjennom hele oppfølgingen. Man følger kunnskapsbaserte retningslinjer for å oppnå målene for programmet, som alltid er tilpasset den enkelte deltaker/familien. *Familie for første gang* bygger på hovedprinsippet om å styrke foreldres ønske om å beskytte og gjøre det beste for sine barn.

Målene for familiene i programmet er å:

1. Forbedre mor og barns helse under svangerskapet
2. Fremme barns helse og utvikling
3. Styrke familiens/foreldrenes livssituasjon

Prosjektet er finansiert av prosjektmidler fra Bufdir og varer i syv år. I løpet av denne tiden vil ca. 150 familier fra Kristiansand kommune motta oppfølging.

Samarbeid med eksterne aktører omkring fritidsarenaer

Det foregår mye samarbeid med eksterne aktører for å gi barna mulighet til å delta i aktiviteter på fritidsarenaer. Noen eksempler på dette er samarbeidet med aktørene på Sommerskolen. I 2021 var disse Geitmyra, Vitensenteret, Cool Art og Midt-Agder Friluftsråd. Alle elevene som søkte fikk plass til å delta på sommerskolen. Det var heldigvis bare ett smittetilfelle i løpet av hele sommerskolen, noe som medførte at de tre siste dagene på det ene kurset ble avlyst.

Prosjektet *Svømmeglede* er et samarbeid mellom Aquarama, Kristiansand kommune og flere andre aktører. Prosjektet har som hensikt å styrke barnas svømmeferdigheter og bidra til økt folkehelse.

Alle elever på 3. trinn fikk gratis svømmekurs våren, og videre høsten på 4. trinn, i tillegg til gratis adgang i Aquarama Bad i hele 2021.

Prosjektet blir videreført i 2022.

Haraldvigen feriekoloni er kommunens ferietilbud for barn fra 7-13 år. Flere samarbeidsprosjekter er beskrevet på kommunens hjemmeside

Geitmyra inviterer 6.trinn til Lærerik dag på, der elevene lærer å bruke sjøens eget spiskammers.

4.1.4 Læring og utvikling

Samfunnet og arbeidslivet endrer seg med ny teknologi, ny kunnskap og nye utfordringer, og det betyr at vi trenger barn og unge som reflekterer, er kritiske, utforskende og kreative. Dette krever en reformulering av læringsbegrepet der vi setter fokus på hva som er viktig å lære, hvor læring skjer og hvordan vi oppmuntrer til læring. Rammeplanen for barnehage og læreplanfornyelsen i skolen har et overordnet fokus på livslang læring der demokrati og medborgerskap, folkehelse og livsmestring og bærekraftig utvikling er gjennomgående temaer.

Økt barnehagedeltakelse blant minoritetsspråklige barn

Det har vært oppnevnt en arbeidsgruppe som har satt fokus på rekruttering av minoritetsspråklige barn til barnehagene. Gruppen har kartlagt årsaker til at denne gruppa har lavere barnehagedeltakelse. Dette er en kompleks utfordring uten enkle svar. Det kan pekes på mangel på barnehageplasser i aktuelt område, hyppig flytting og usikker bosituasjon, økonomi og kulturelle forskjeller. Foreldres mangel på tilbud på dagtid, eller lite tilknytning til arbeidslivet spiller også inn. Vi ser at disse barna er i en livssituasjon hvor barnehagedeltakelse er spesielt viktig. Arbeidsgruppen har forsøkt å spisse tiltak som fungerer, opp mot enkeltfamilier, i kombinasjon med informasjonsarbeid. Arbeidsgruppen har informert barnehageledere og helsesykepleiere, som treffer familiene i hverdagen. Det har blitt utarbeidet informasjonsfilmer tilpasset aktuelle språkgrupper, til deling i sosiale medier, visning på informasjonsskjerm på helsestasjon, på Kongsgård skolesenter, og til bruk i direkte arbeid med familier.

Språkarbeid i barnehagene, for å styrke språkutvikling for minoritetsspråklige⁷

Styrketjenesten ved Kongsgård barnehagesenter er en veiledningstjeneste på temaene *språk og mangfold*. Tjenesten er tildelt forvaltningsansvaret for den statlige tilskuddsordningen: "Tilskudd til tiltak for å styrke språkutviklingen for flerspråklige barn i barnehagen" og er et tilbud for alle offentlige og private barnehager i Kristiansand. Barnehagene kan søke ekstraressurser til flerspråklig assistanse, støttepedagog i norsk og veiledning. Flerspråklig fagarbeider på somali, tigrinja og arabisk og veileder/støttepedagog i norsk tildeles for inntil et år om gangen, 1-2

⁷ Flertallsmerknad til Kvalitetsmeldingen for 2020: 4. *En åpenbar nøkkel i arbeid med inkludering er språk, og bystyret ønsker fokus på at språkarbeidet i barnehage og skole har høy kvalitet. Barnehager er særlig viktig for minoritetsspråklige barns språkutvikling i norsk og for deres videre integrering i det norske samfunnet. Bystyret ber derfor sektoren jobbe for at barnehager med høy andel fremmedspråklige barn har relevant kompetanse på språkutvikling hos flerspråklige. Barnehagene bør også være tilrettelagt slik at de er tilgjengelige for mennesker med nedsatt funksjonsevne (65/6)*

dager pr uke. Flerspråklige assistenter og fagarbeidere i oppstartsressurser på mange ulike språk tildeles med vanligvis 60 timer per språk ved oppstart i barnehage for barn og familier som behersker lite eller ingenting norsk.

Læreplanfornyelsen i skolen

Arbeidet med å innføre fagfornyelsen har vært krevende under pandemien. Villkårene for å drive et godt utviklingsarbeid på den enkelte skole har variert og periodevis måtte vike for andre vesentlige kjerneoppgaver i driften. Skoleeier har støttet skolene i arbeidet og tilrettelagt for erfarings- og kunnskapsdeling i lærende nettverk der skoleledere og ressurslærere fra skolene møtes i hver bydel.

Vi har trukket opp spenninger i den nye læreplanen, og vist til analyser som finnes i *Evaluering av fagfornyelsen: Intensjoner, prosesser og praksiser (EVA2020)*. Skolene erfarer nå disse spenningene og hvilke valg som lærere må engasjere seg i og gjøre veloverveide valg på. I tiden fremover rettes oppmerksomheten tydeligere mot den iverksatte og erfarte læreplanen (Goodlad mfl. 1979 i Andreassen og Tiller, 2021).

Innføringen av ny læreplan kan med bakgrunn i pandemien forlenges med Utdanningsdirektoratet sin kommuniserte forventning på tre år, til nærmere fem år. EVA 2020 kommer med mer konkrete evalueringer av endringer eller bevegelser i praksis i 2025.

Skolene viser likevel at de er utforskende og lar seg selv utfordre på å prøve ut nye praksisformer etter intensjoner i overordnet del av læreplanen⁸. Et eksempel på dette er at overordnet del i læreplanen vektlegger at lek er nødvendig for trivsel og utvikling for de yngste barna i skolen. I opplæringen som helhet gir lek muligheter til kreativ og meningsfylt læring.

I tråd med kommunens strategi, blir det viktig i den videre perioden å utøve tillit, støtte og tålmodighet. Ikke minst når en så ambisiøs læreplan skal få betydning for elevene i deres skolehverdag.

⁸ Merknad til kvalitetsmeldingen for 2020: *16. Bystyret ønsker større vektlegging på læring gjennom lek de første skoleårene, især i første klasse. (67/4)*

Praksisfortelling fra Mosby oppvekstsenter

På Mosby oppvekstsenter har leken og læring gjennom lek på de små trinnene vært et satsingsområde i mange år. I dag er vi stolte av å presentere en skolehverdag på barnas premisser. «Alle med» er visjonen og arbeidsmåtene er mange og varierte.

Leken er en naturlig del av hverdagen og opplæringen, og vi opplever barn som mestrer hverdagen sin, noe som er synlig for alle som kommer på besøk. Dagen starter med frilek hver eneste dag. God tid til å pleie relasjoner med skolekamerater og de voksne. De voksne deltar, veileder og lærer elevene opp til å utnytte alle ressurser som ligger i den gode leken. Timer og samling er byttet inn i magisk møte med hele gruppen. Magisk møte krever engasjerte og lekende voksne som engasjerer barna og motiverer for læring. Det mest populære er å få være dagens elever og ha ansvaret for klassebamsene, og få «blomstre» foran klassen i profesjonelle voksnes regi. Deretter deles klassen i mindre grupper med ulike tilnæringsmåter til tema og fag. Prinsippet er læring gjennom lekende aktiviteter tilpasset barnas alder og modning ute og inne.

Det skal være gøy å gå på skolen, det skal være gøy å lære og alle barna - uten noen unntak - skal mestre å gå på skolen.

Arbeidet med å fornye fagene og arbeidsmåtene i skolen krever at elevene inntar en svært aktiv rolle i egen læring og utvikling. Krittisk tenking, skaperglede, utforskertrang og refleksjon over sin egen læring, forutsetter at det gis rom for at elevene sine stemmer blir hørt og vedsatt i skolen. I fagfornyelsen fremstilles elevstemmen som vesentlig både for å kommunisere, samhandle, medvirke og lære. Det krever en undervisning som stimulerer elevene til å gi uttrykk for egne meninger, respektere uenighet og håndtere meningsbrytning (Jenssen, E. S., Fossøy, I. & Uglum, M. I., 2020)

30.03.22 arbeidet ungdommens bystyre med resultatene fra elevundersøkelsen for 2021, og så spesielt på temaet elevmedvirkning. Ordskyen under viser hva de mente elevmedvirkning handler om:

Ungdommens bystyre formulerte også argumenter for hvorfor elevmedvirkning er så viktig. Her er et utdrag:

For å få et skolesystem som er tilpasset eleven, ikke bare lærere	Hvis lærere er flinke til å lytte til elevene kan man komme med forslag til læringsmetoder som passer dem best, som fører til økt læring.
For at elevene skal tørre å stå opp for seg selv i arbeidslivet.	Vi trenger å se skolehverdagen fra flere perspektiv. Elevene vet best hvordan det er å være elev. I tillegg tror jeg at en skole som har god elevmedvirkning vil ha flere engasjerte elever.
Fordi det kan gjøre elever mer motivert om de får være med å bestemme	

4.2 Skapende og kompetent

God utdanning, færre unge utenfor arbeidsliv og utdanning, anstendig arbeid, økt innovasjon og teknologi i tjenesteutvikling er avgjørende faktorer for å lykkes innenfor satsingsområdet. Samarbeid med byens og regionens aktører og byens evne til å ta i bruk samlede ressurser vil være sentralt i arbeidet.

Retningsmål – slik vil vi ha det:

- *Kristiansand er en ledende kompetanseby hvor innbyggere bruker og utvikler sin kompetanse*

Sentrale strategier - slik gjør vi det:

- *Samarbeide systematisk og koordinert med næringslivet og utdanningsinstitusjoner om kompetansebehov.*
- *Sikre målrettet arbeid for høyere deltakelse i utdanning og arbeidsliv.*
- *Bidra til at flere fullfører videregående opplæring og høyere utdanning i samsvar med egne forutsetninger, for å møte framtidens kompetansebehov.*
- *Videreutvikle Universitetsbyen Kristiansand i samskaping med universitetet, forskere, studenter og regionens aktører.*

4.2.1 Målrettet arbeid for høyere deltakelse i utdanning og arbeidsliv

Programmet *Flere i arbeid* ble satt i gang høsten 2021. Hensikten er å redusere andelen utenfor arbeid og utdanning, spesielt unge under 30 år. Programmet er organisert i sju prosjekter, hvorav Oppvekst har ansvar for prosjekt 1, *Yrkesrettede utdanningsvalg*.

Målgruppen er elever på ungdomsskolen og problemstillingene er:

1. *Hvordan få flere ungdommer til å velge utdanninger som leder dem til arbeid?*
2. *Hvordan jobbe med utdanningsvalg og entreprenørskap på en måte som forebygger utenforskap?*

Prosjektet starter gjennomføringsfasen i januar 2022 og tar utgangspunkt i to kjernekomponenter; *karriereveiledningen* og *entreprenørskap*.

Rådgivernetverket på ungdomsskolen jobber systematisk med kompetanseheving tar i bruk *Nasjonalt kvalitetsrammeverk for karriereveiledning*. NHO bidrar med oppdatert kunnskap om arbeidskraftsbehov. To bedriftsbesøk gjennomføres i 9. klasser og i regi av *Jenter og teknologi*.

Yrkesvalgmesse for elever på 9. og 10. trinn og foresatte ble avlyst på grunn av pandemisituasjonen, men ble erstattet med skriftlig og digital informasjon.

Bildene er fra «Småhus» - et praktisk undervisningsopplegg i regi av Bygg- og anleggsbransjen.

Arbeidsuka på 10.trinn er for mange det første møtet med arbeidslivet, og gir elevene en viktig erfaring. Over 96% av elevene er fornøyde, og det sier noe om innsatsen som legges ned på den enkelte arbeidsplass.

Hospitering på videregående skole ble i år avbrutt halvveis i gjennomføringen, på grunn av pandemisituasjonen. Åpne dager ble gjennomført på alle videregående skoler, enten fysisk eller digitalt.

Bildet til venstre er fra hospitering på Tangen videregående skole.

En god overgang til videregående er viktig for å forebygge frafall. Rådgiverne på ungdomsskolene har god dialog med de videregående skolene og det gjennomføres overføringsmøter for elever med behov for tilrettelegging. Kommunen har også inngått samarbeid med *Kronprinsparets fond* om å gjennomføre prosjektet *Flyt*, som bidrar til å styrke elevenes robusthet i overgangen til videregående skole.

Kommunen fornyet i 2021 samarbeidsavtalen med Ungt entreprenørskap for å styrke koblingen mellom utdanning og lokalt arbeids- og næringsliv. Elevbedrift er en god metode som gjør elevene robuste og gir dem egenskaper de trenger i en fremtidig yrkeskarriere. Gjennom programmet *Økonomi og karrierevalg* lærer elevene om personlig økonomi. Ungt entreprenørskap bidrar med gjennomføring av begge programmene, og vi ønsker at flere skoler skal ta disse i bruk. Skoleåret 2020/21 var 1466 elever involvert i programmene, noe som er halvert aktivitet i forhold til et normalt «pandemifritt» år.

4.2.2 Kompetanseutvikling hos ansatte og partnerskap med UiA⁹

I følge retningslinjene for tilskuddsordningene for barnehage og skole, kalt Rekomp (regional ordning for barnehagebasert kompetanseutvikling) og Dekomp (Desentralisert ordning for skolebasert kompetanseutvikling), skal partnerskap med Universitet- og høyskolesektoren utvikles og styrkes, og det oppfordres til en helhetlig tilnærming. Region Kristiansand har et samarbeid om disse ordningene og har valgt å gå i partnerskap med UiA. Den tredje kompetanseordningen, kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis, inngår også i partnerskap med UiA, men er ikke omfattet av regionsamarbeidet. Målet med partnerskapet er å styrke kunnskap og kompetanse hos ansatte som bidrar til et likeverdig tilbud og fremmer utvikling, læring og trivsel hos alle barn og unge.

Det er inngått en avtale med UiA om rammene for partnerskapet der ansvar og roller beskrives. Kommunene og private barnehage- og skoleeiere har det overordnede ansvaret for kompetanseutviklingen i sine barnehager og skoler. Kommunene skal samarbeide med UiA om å definere behov og prioritere satsingsområder og tiltak for kompetanseutviklingen.

Som samarbeidspartner har UiA delansvar for å bidra til utvikling av barnehagene og skolene i regionen i tillegg til at dette arbeidet skal bidra til å utvikle barnehage- og grunnskolelærerutdanningene. UiA har også ansvaret for evaluering og forskning på Rekomp og Dekomp.

Kompetanseutvikling i partnerskap innebærer at man går fra tradisjonell «kompetanseheving» til å bygge kapasitet gjennom kvalitetsutvikling. Fokus skal i større grad rettes mot organisasjonen og barnehagens og skolens evne til selv å skape varig læring og endring. Læringssynet har tradisjonelt vært preget av at noen utenfra skapte og formidlet kunnskap. Nå ser vi på kunnskap og kvalitetsutvikling som noe vi skaper sammen, i den enkelte barnehage og skole, og i lærende nettverk i partnerskap med UiA. Sammen er vi nysgjerrig på sammenhenger mellom teori og praksis i en mer likestilt relasjon. Arbeidsformen har gått fra kurs og enkeltstående «happenings» til lærende møter og lærende nettverk der vi vil utvikle en kultur for læring. Det betyr blant annet at det er lov å være underveis og at prøving og feiling er en del av utviklingen.

⁹ Flertallsmerknad til Kvalitetsmeldingen for 2020: 3. Som et ledd i utviklingen av lærende fellesskap ønsker bystyret at dette utvides ved å ta inn også eksterne relevante innspillspartnere som kan bidra med forskningsbasert kunnskap. (52/19)

Barnehagens- og skolens leder er ansvarlig for å sette i gang og drifte utviklingsprosesser i egen barnehage eller skole, og delta og bidra i nettverket som skal gjennomføres som lærende nettverk.

De lærende nettverkene organiseres som dialogkonferanser, med følgende fire hoveddeler:

1. Teori: teori, forskning og faglige perspektiv presenteres i plenum
2. Erfaringsdeling: Praksisinnlegg i plenum
3. Barnehager/skoler møtes på tvers: Dialog og ideutveksling i blanda grupper
4. Refleksjoner og dialog rundt tema: Veien videre ved egen barnehage eller skole

Lærende nettverk er arbeidsmåten for å bygge kompetanse i og på tvers av barnehager og skoler. Det vi er sammen om i nettverkene skal støtte og styrke det barnehage- og skolebaserte arbeidet. Nettverkene skal være arenaer for erfaringsutveksling, refleksjon og faglig utvikling. Arbeidet skal ta utgangspunkt i konkrete eksempler fra praksis og støttes opp av relevant teori og forskning. I nettverkene skal det modelleres en arbeidsmåte der alle deltar og bidrar overfor hverandre og i dialogen skapes ny kunnskap hos deltakerne. Gjennom å delta i lærende nettverk skal hver barnehage og skole få støtte, inspirasjon og kunnskap til å jobbe med egen kompetanseutvikling. Deltakelse krever både forberedelse, aktiv deltakelse og ikke minst at barnehagen og skolen jobber med mellomarbeid der alle ansatte er involvert i prosessen.

Figuren illustrerer det doble formålet med partnerskapet. Gjennom partnerskapet skal kommunen utvikle en mer kunnskapsbasert praksis, samtidig som forskning og utdanning skal bli mer relevant for praksisfeltet.

En handlekraftig oppvekstsektor – FoU-prosjekt knyttet til ledelse i barnehager og skoler

Gjennom strategiplanen «Sterkere sammen for barn og unge» og vårt rammeverk, ønsker vi å skape god sammenheng i kvalitetsarbeidet ved barnehagene og skolene i Kristiansand, og på den måten også skape en sammenheng i kunnskapen som finnes i organisasjonen som kan bidra til organisasjonsutvikling- og organisasjonslæring. For at kommunen skal lykkes med sitt utviklingsarbeid innen oppvekst, trengs det en målrettet innsats, og ledelsen har en sentral rolle i det strategiske utviklingsarbeidet.

FoU-prosjektet som vil gå over fire år startet i 2021 og involverer alle enhetsledere i både kommunale og private barnehager (105 totalt) og alle rektorer og inspektører ved våre 45 skoler.

Gjennom prosjektet ønsker vi å videreutvikle samarbeidet vi har hatt med UiA omkring nasjonal styrer- og rektorutdanning og omkring masterutdanning i offentlig ledelse.

Samarbeidet skal fremme kompetansemobilitet mellom UiA og oppvekst, og bidra til å utvikle mer strategisk anvendelse av kompetanse internt i kommunen og skape utvikling gjennom å arbeide forskningsbasert.

Dette fører til et tettere samspill mellom kompetanseutvikling og kommunalt behov gjennom blant annet masteroppgaver, studentprosjekter og kompetanseprogram.

Oppvekstdirektøren innleder ledersamling i september.

Oppvekst og Senter for anvendt kommunalforskning (SAKOM) ved UiA, har derfor inngått en samarbeidsavtale der formålene er forskningsbasert utvikling, kompetansemobilitet og strategisk kompetanseheving. I praksis betyr det at vi bruker den forskningsbaserte kunnskapen til å utvikle strategier og tiltak. UiA bidrar med innhold i ledersamlinger.

Forskning peker på at de viktigste suksesskriteriene for å lykkes med å skape kvalitet innenfor oppvekstområdet, er at de initiativene som utvikles bør være evidensbaserte, og at det bør være klar styring og tydelig lederskap på alle nivå, slik at man sørger for forpliktelsen til innsats og initiativer over tid. Videre peker studiene på andre avgjørende faktorer for å lykkes i utviklingsarbeidet; å tilrettelegge for et handlingsrom hos ledere som har et implementeringsansvar og å se kompetanseutvikling og satsinger i utviklingsarbeidet i sammenheng, for å sikre den nødvendige kunnskapen og kompetansen som trengs i iverksettingen.

For å realisere prosjektet er forskningsaktiviteten og utviklingsarbeidet bygget på det som i den internasjonale forskningslitteraturen går under betegnelsen «Engaged Scholarship».

Denne typen aktivitet kan beskrives som «forskningsbasert problemløsning i praksisfeltet». Målet er å skape utvikling og endring gjennom aktivt å involvere sentrale aktører i oppvekstfeltet inn i hele forsknings- og utviklingsprosessen.

Professor Morten Øgård foreleser på ledersamling i september.

Den første av tre kartlegginger i prosjektet ble gjennomført høsten 2021 og mellom hver kartlegging skal det foregå felles tolkning av resultater og utviklingsarbeid der samlinger for alle barnehage- og skoleledere er en sentral arena.

Et annet viktig aspekt med dette prosjektet er at ledere i oppvekst som tar masterutdanning i ledelse, integrerer masteroppgaven i prosjektet. De forsker da innenfor en felles kontekst som er oppvekst sin strategi og rammeverk, og studentene jobber både tett sammen med hverandre og med ledelsen i oppvekst (barnehage- og skoleeier). I 2021 ble 6 masteroppgaver fullført, og den forskningsbaserte kunnskapen vi har fått fra disse er brukt i kommunens utviklingsarbeid i ulike leder- og nettverkssamlinger.

Kunnskapen vi utvikler gjennom prosjektet vil også bidra til å utvikle den nasjonale styrer- og rektorutdanningen som institutt for statsvitenskap og ledelsesfag har ansvar for. Vi har allerede utviklet et tettere samarbeid i 2020 og 2021, der ansatte i kommunen bidrar som gjesteforelesere på UiA.

Ny masterutdanning i lærerutdanningen (prosjekt LU2025)

Våre tre deltakende skoler har dette året ferdigstilt skolebasert kompetanseutvikling i veiledning som har pågått over 1,5 år. I den siste modulen, *læreren med forskerblick*, gjennomførte lærerne forskningsprosjekt i egen praksis. Våren 2022 blir de første masterstudentene på lærerutdanning ferdig.

Samarbeid med lærerutdanningene på UiA omkring studentpraksis og FOU

De fleste barnehagene og skolene tar imot studenter fra UiA, primært barnehagelærer-, lærer- og lektorstudenter, men også studenter i spesialpedagogikk, sosialt arbeid og barnevern. Denne praksisen er viktig for utdanningen av potensielle fremtidige medarbeidere og ansatte.

Tre av kommunens barnehager og tre av skolene er piloter i utviklingsarbeid kalt lærerutdanningsbarnehager og lærerutdanningskoler (LU2025). Våre tre deltakende skoler har dette året ferdigstilt skolebasert kompetanseutvikling i veiledning som har pågått over 1,5 år. I den siste modulen, *læreren med forskerblick*, gjennomførte lærerne forskningsprosjekt i egen praksis med veiledning fra UiA. Våren 2022 blir de første masterstudentene på lærerutdanning ferdig. I tillegg pågår rekruttering av fire nye skoler som lærerutdanningskoler og to nye skoler til Lektorutdanningen (8.-13./PPU). Det tette samarbeidet med UiA fokuserer på å utvikle praksisopplæringen, for stadig å øke kvaliteten, både i barnehagene og skolene og i praksisfeltet.

Universitetsbarnevern

Samarbeidet i Universitetsbarnevern mellom Kristiansand kommune, UiA og Bufetat region sør er en unik satsing som forener forskning, fagutvikling og undervisning ved universitetets og kommunens ansatte med studentenes praksis i barneverntjenesten. Der møter studentene i tillegg til barnevernsarbeidere også erfaringene fra tidligere brukere av tjenesten; både barna og deres foreldre.

4.3 Attraktiv og miljøvennlig

Kommunen vil legge til rette for å utvikle lavutslippssamfunnet basert på lokale forhold, sosial rettferdighet, deling av kunnskap og en dugnad som inkluderer alle. Det legges til rette for mindre ressursbruk og god forvaltning av naturmangfold, kulturlandskap og dyrkbar mark for fremtidige generasjoner.

Retningsmål – slik vil vi ha det:

- *Kristiansand tar vare på naturen og sikrer naturmangfoldet og kulturlandskapet.*

Sentrale strategier - slik gjør vi det:

- *Øke kunnskap om og ta hensyn til miljøtilstand, naturmangfoldet og naturressursene på land og i vann, og redusere miljøpåvirkning.*
- *Sikre og utvikle kulturlandskapet og grønnstrukturen fra kyst til hei og langs sjø og vassdrag, som ivaretar naturmiljø og kulturminneverdier.*

4.3.1 Bærekraftig utvikling med fokus på klima og miljø

Kristiansand kommune fikk i 2019 innvilget en prosjektsøknad til Statsforvalteren hvor målet var økt satsing på klima- og miljøundervisning rettet mot barn og unge. Prosjektet ble spisset og startet opp i 2021.

Medvirkning i Klima- og miljøstrategi

Miljøvernenheten inviterte 6.klassinger i Kristiansand til å medvirke ved hjelp av tegninger og korte forklaringer.

Opgaven var å tegne/beskrive hvordan barnas nærområder skulle se ut i 2030. Elevene måtte bruke det de kunne om bærekraftig utvikling og beskrive hvordan utviklingen av nærområdet skulle ivareta klima og miljø.

En elevgruppe fra Karuss gikk av med seieren, og premien var et besøk til vitensenteret og bærekraftsenteret for hele klassen.

Miljøsertifiserte skoler og barnehager

Kristiansand kommune er sertifisert som miljøfyrtårn. Skoler og barnehager har også muligheten til å bli sertifisert som grønt flagg. I mai fikk både barnehager og skoler tilbud om å bli med på inspirasjonssamlinger sammen med *Grønt flagg* (internasjonal sertifiseringsordning for skoler og barnehager). Samlingen ble gjennomført digitalt. Målet med samlingen var å inspirere til mer klima- og miljøaktivitet i skolen. Barnehager fikk også invitasjon til samling sammen med Miljøfyrtårn. Roligheden barnehage var i 2021 nominert til [årets miljøfyrtårn](#). Alle miljøfyrtårnbarnehager ble resertifisert i 2021 (utføres hvert 3. år).

Askeladden barnehage og Hellemyr skole fikk storfint besøk fra en internasjonal delegasjon fra Grønt Flagg. Personalet på Askeladden presenterte hvordan de i det daglige engasjerte barna i klima og miljø. Hos Hellemyr skole presenterte representanter fra miljørådet hvordan de arbeidet med ulike temaer fra år til år.

Bilde 1 viser besøket hos Hellemyr skole hvor elevene presenterte (på engelsk) hvordan de arbeider med klima og miljø gjennom Grønt Flagg. Bilde 2 er fra Askeladden barnehage som blant annet har om avfallssortering. Foto: Ida Berge, Kristiansand kommune

Miljøsertifiseringene er viktige verktøy for å ivareta klima- og miljøhensyn i de daglige rutinene og for å opprettholde fokus i arbeidet. Det er behov for å utvikle delingskultur og en arena for å dele gode arbeidsmetoder. Barnehager og skoler som er sertifiserte har ofte funnet egne ordninger for hvordan de gjennomfører handlingsplaner og prosjekter, og det finnes mange gode eksempler på hvordan sertifiseringene kan brukes på tvers av fag.

Praksisfortelling fra et Grønt Flagg-prosjekt på Grim skole

Gjennom handlingsplanen som leveres årlig til Grønt flagg beskrev Grim skole at åttende klasse ønsket å starte sitt eget «gartneri». Bedriftsideen var svært vellykket. De måtte lage regnskap, vanne, gjødsle, plante, vanne samtidig som de observerte hvor fort de vokste. Klassen plantet 95 planter med tomat, agurk og paprika. Da disse ble store nok til å høstes ble de «markedsført» og solgt. Overskuddet gikk til penger til klassekassa, som igjen skal brukes på noe sosialt. Dette engasjerte mange elever i klassen

Marin forsøpling og matsvinn i skolen

Skoler og barnehager inviteres hvert år til å bidra i [ryddedugnaden](#), og mange tar dette med videre inn i undervisningen eller samlingsstunden. Noen skoler fikk også besøk fra Klimaalliansen som hadde et flott opplegg med marin forsøpling og vegetar-taco.

Bildene er fra Auglandstjønn barnehage og er brukt i samlingsstunden for å reflektere over avfall i naturen. Foto: Anne Line Gangså Tørresen, Kristiansand kommune

Arbeidet med matsvinn i skoler og barnehager var litt utfordrende under pandemien da enhetene laget svært lite mat. Enkelte lærere har allikevel opprettholdt fokuset med slagord som «Det er topp å spise opp» og arbeider bevisst med hva som havner i matavfallsdunken.

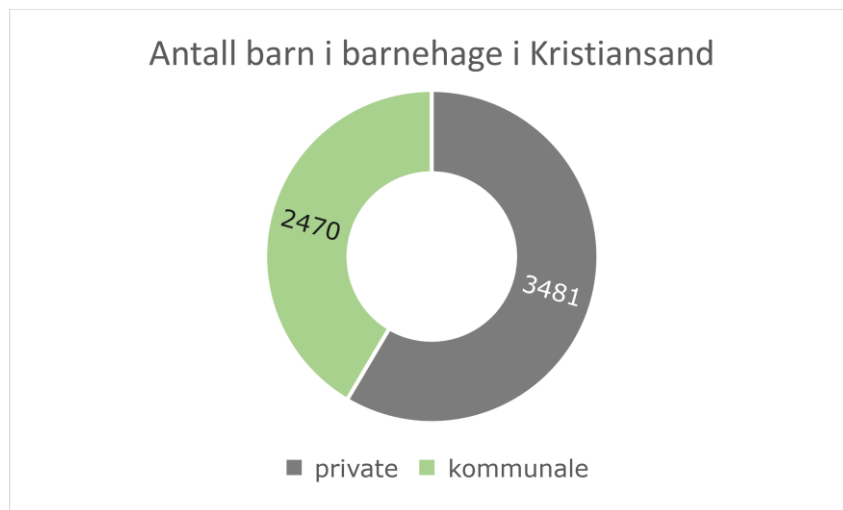
Bildet viser 1.klasse som er bevisste på å spise opp maten og ikke kaste spiselig mat. Foto: Bente Ugland, Kristiansand kommune

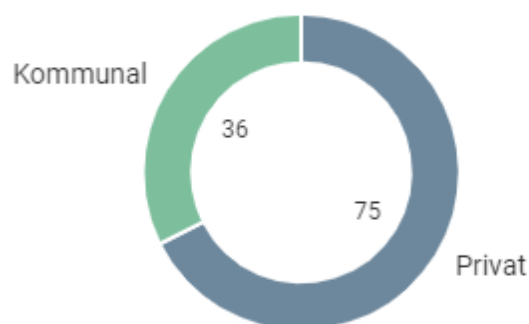
5.0 Tilstandsrapport for barnehagen

5.1 Oversikt

Per desember 2021 er 5951 barn som har plass i barnehage i Kristiansand. Kun 91 av disse barna har deltidsplass. Det var på telletidspunktet 111 barnehager. Fordelingen mellom private og kommunale er 3481 barn i 75 private barnehager og 2470 barn i 36 kommunale barnehager.

Antall kommunale og private

2021, Kristiansand, Alle eierformer

5.2 Foreldreundersøkelsen i barnehagen

I Foreldreundersøkelsen får foreldre og foresatte si sin mening om barnehagetilbudet, barnas trivsel og samarbeidet mellom hjem og barnehage. Denne undersøkelsen er nasjonal og produseres av Udir. Den gjennomføres hvert år mellom 1. november og 20. desember. Det er obligatorisk for alle kommunale barnehager å gjennomføre undersøkelsen. Undersøkelsen har omtrent 30 spørsmål som tar for seg tema om barnets trivsel og utvikling, samarbeidet med barnehagen, informasjon og tilfredshet med lokaler og utearealer.

Resultatene fra Foreldreundersøkelsen brukes av barnehagen og barnehageeier som en hjelp til å vurdere og utvikle barnehagetilbudet. Data fra Foreldreundersøkelsen kan også bli brukt til forskning. I Kristiansand er svarprosenten i private barnehager i 2021, 67,1% mens den er 60,2% i de kommunale.

Det generelle inntrykket er at foreldrene er fornøyde med barnehagen. Det ser ikke ut som at koronasituasjonene har endret på dette. 93% av alle foreldre er svært eller ganske fornøyde med barnehagen. Eksempelvis svarer foreldre 4,5 (på en skala fra 1-5) på hvor fornøyde eller misfornøyd de er med barnehagen. I Kristiansand er dette tallet 4,6.

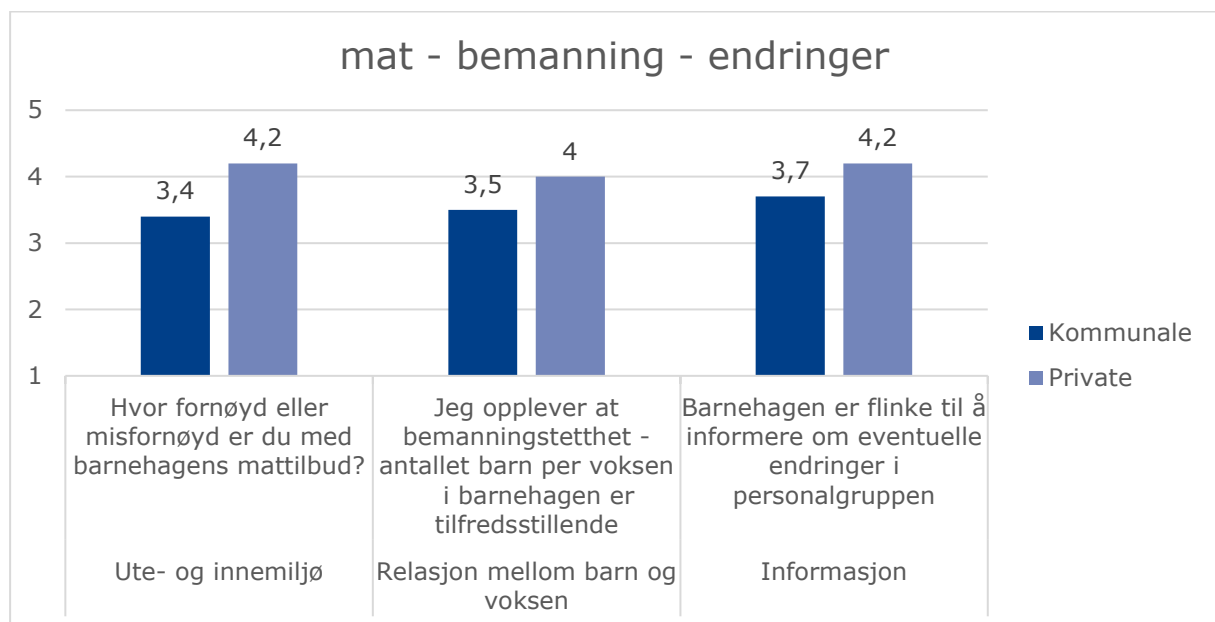
Kristiansand ligger på landsgjennomsnittet eller litt over. De viktige spørsmålene om barnets trivsel og utvikling, at barnet har venner i barnehagen og at barnehagen legger til rette for allsidige lek og aktiviteter, er alle skåret høyt av foreldrene, - på landssnittet eller over.

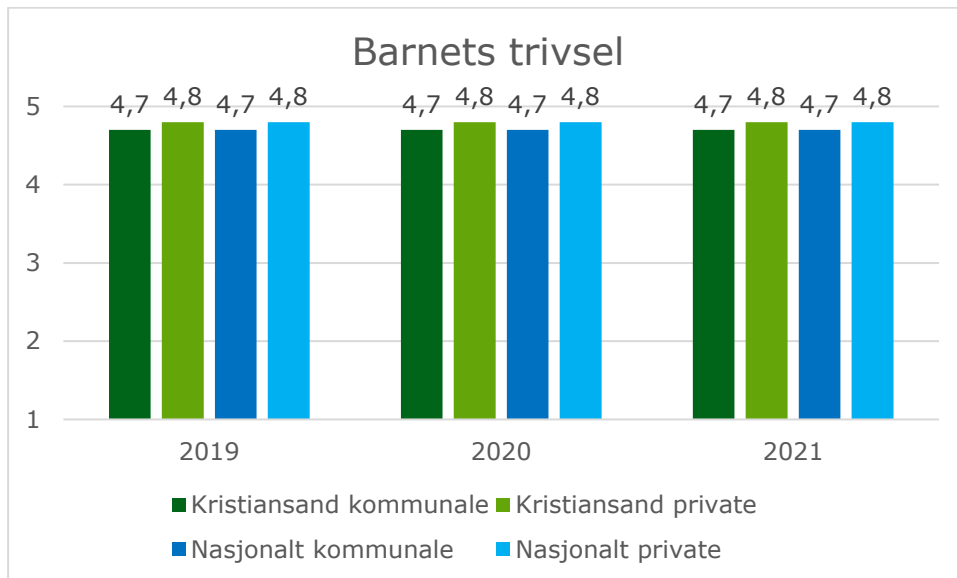
Den grafiske fremstillingen viser både kommunale og private barnehager.

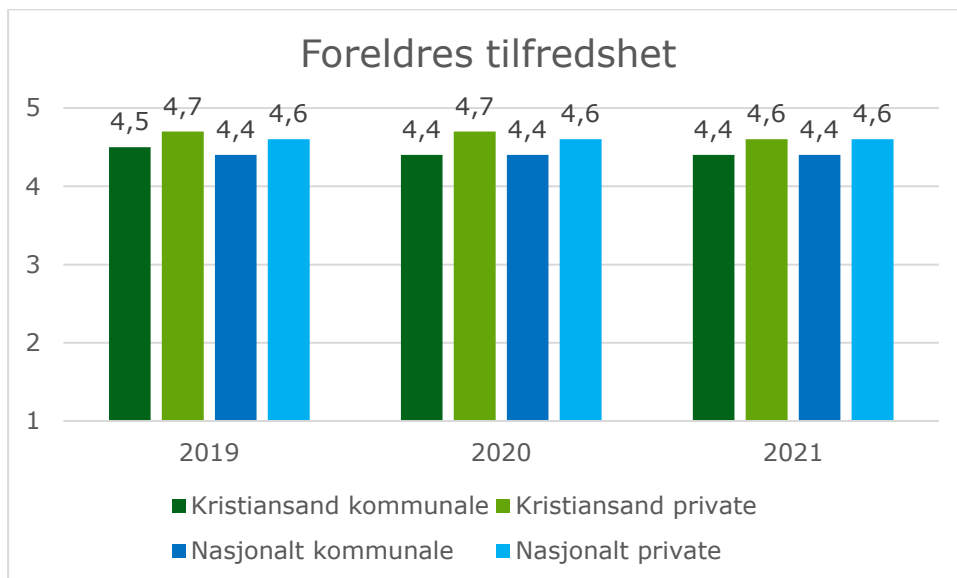
Data fra Kristiansand viser en tendens til noe bedre resultater for de private barnehagene kontra de kommunale. Denne tendensen ser vi også nasjonalt. Det er særlig i forhold til tre tema at forskjellen mellom privat og kommunal kommer frem; hvor fornøyd foreldrene er med mattilbudet i barnehagen, hvor gode barnehagen er til å informere om eventuelle endringer i personalgruppen og spørsmålet rundt bemanningstetthet. Det kan finnes flere forklaringer på dette, blant annet har ikke de kommunale barnehagene hatt mattilbud under pandemien.

Undersøkelsen vil bli brukt til felles refleksjon med lederne i barnehagene. Det legges også opp til at det skal foregå prosesser i den enkelte barnehage. Lederne har, etter satsingene FLiK og Inkluderende Læringsmiljø blitt mer kjent med å bruke denne type data og utveksler også ulike måter å gjøre dette til en del av kvalitetsarbeidet i egen barnehage sammen med for eksempel Ståstedsanalysen.

I foreldreundersøkelsen for barnehager oppgir foreldre at barn trives godt i barnehagen både i Kristiansand og på landsbasis. Pandemien har ikke gitt noen utslag på denne indikatoren.

I samme undersøkelse oppgir foreldre at de stort sett er tilfreds med barnehagetilbudet, både i Kristiansand og på landsbasis. Denne tendensen er stabil de tre siste årene.

5.3 Mål og vurdering av måloppnåelse

Nasjonale sektormål for barnehage

- *Alle har et godt og inkluderende leke- og læringsmiljø*
- *Barn som har behov for det, får hjelp tidlig, slik at alle får utviklet potensialet sitt.*
- *Ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse.*
- *Alle har god tilgang til relevante tilbud av høy kvalitet.*

Lokale mål

Retningsmål:

- *I Kristiansand er alle inkludert i utdanningsløp og arbeidsliv.*

Periodemål	Indikator	Resultat 2020	Resultat 2021	Mål 2021
Alle barn og unge får et sammenhengende utdanningsløp og aktivitet ut fra egne forutsetninger	Foreldres tilfredshet med tilvenning og skolestart, kommunale barnehager (skala 1-5)	4,3	4,4	4,5
Andel barn med flerkulturell bakgrunn øker	Andel minoritetsspråklige barn (1-5) som går i barnehage	81,4%	87,9%	83,0%
Andel barn som har utbytte av det ordinære pedagogiske tilbudet i barnehager og skoler øker	Andel barn i barnehagen som mottar spesialpedagogisk hjelp	3,4%	4,9%	3,2%
Foreldre er tilfredse med barnehagetilbudet	Foreldres generelle tilfredshet med barnehagetilbudet, kommunale barnehager (skala 1- 5)	4,4	4,4	4,6

Retningsmål:

- *I Kristiansand opplever alle barn og unge trygghet, verdighet, tilhørighet, mestring og deltakelse i fellesskapet.*

Periodemål	Indikator	Resultat 2020	Resultat 2021	Mål 2021
Barn og elever opplever trygghet og trivsel i barnehager og skoler	Relasjon mellom barn og voksen i barnehagen, kommunale barnehager (skala 1-5)	4,3	4,3	4,5
Barn og unge opplever at de får medvirke og påvirker innholdet i barnehage og skole.	Barn og foreldres medvirkning i barnehagen, kommunale barnehager (skala 1-5)	4,2	4,2	4,3
Barn og unge opplever mestring og utvikler ferdigheter i å mestre eget liv.	Barnets utvikling i barnehagen, kommunale barnehager (skala 1-5)	4,5	4,6	4,7

5.4 Arbeidet med kvalitetsvurdering i barnehager

Langt de fleste barnehagene i kommunen, både private og kommunale, har høsten 2021 gjennomført ståstedsanalyse i egen enhet. De ansatte har selv svart ut hvordan de jobber med ulike områder, for å kartlegge kvaliteten på driften, og lettere skille ut områder for videre utvikling. I samarbeid med UiA har barnehagene fått opplæring i kartlegging, analyse og bearbeiding av egne data. Sammen med resultatene fra foreldreundersøkelsen har barnehagen på den måten skaffet god oversikt eget arbeid, både hva de er gode på, og områder for forbedring. Disse dataene jobber barnehagene systematisk med i personalgruppen, for å lage gode tiltak for stadig å øke kvaliteten på tilbudet.

På bakgrunn av et kunnskapsgrunnlag som bygger på oppdatert forskning, nasjonale føringer og lokale mål og strategier, har vi utarbeidet kriterier for kvalitetsvurdering på barnehageeiernivå:

Kvalitetskriterier	Status i Kristiansand
<i>å sikre entydig kommunikasjon fra politisk og administrativ barnehageeier om retning og veivalg</i>	Veivalg og tiltak skal forankres i strategiplan for oppvekst 2020-2025 «Sterkere sammen for barn og unge».
<i>å sikre at barnehageeier og -myndighet legger Barnehagens brede mandat til grunn i arbeidet med å vurdere og utvikle kvalitet</i>	Rammeplanen skal sammen med kommunes strategi ligge til grunn for kvalitetsarbeidet.
<i>å sikre at dialoger mellom barnehageeier og barnehagene handler om barnehagens arbeid med barnehagebasert vurdering (og evt. barnets stemme og foreldreinvolvering)</i>	Barnehagebasert vurdering har ligget til grunn i ledelsesdialogen høsten 2021. Alle barnehager har gjennomført Ståstedsanalysen eller tilsvarende undersøkelser for å vurdere egen praksis.
<i>å sikre at barnehagebasert vurdering ligger til grunn for den årlige tilstandsrapporten/kvalitetsmeldingen for å unngå at den kun blir administrativ rapportering</i>	Det har vært krevende å knytte den barnehagebaserte vurderingen til kvalitetsmeldingen, men i 2021 har barnehageeier kommet tettere på barnehagene gjennom kommunalsjefens ledelsesdialog og veiledning fra rådgivere i oppvekstdirektørens stab.
<i>å sikre at barnehageeier- og myndighet har rutiner for å identifisere barnehager som trenger hjelp med drift og/eller organisering av utviklingsarbeid, og at de har kompetanse til å hjelpe disse barnehageeierne</i>	Barnehagemyndigheten har rutiner for områdeovervåking. Kommunal barnehageeier setter kvantitative data sammen med kunnskap fra ledelsesdialog og veiledning. Barnehagebaserte kompetanseutviklingstiltak skal iverksettes gjennom Rekomp-ordningen.
<i>å sørge for at kommunen bearbeider resultatdata på en pedagogisk måte, slik at informasjonen kan brukes i utviklingssamtaler mellom barnehageeier og barnehageleder</i>	Udirs nyutviklede analysebrett brukes for å bearbeide resultatdata på en pedagogisk måte. Den foregår en kontinuerlig utvikling innenfor dette feltet.
<i>å undersøke om barnehagelederne opplever kommunale plandokumenter som en hjelp til kvalitetsutvikling, og eventuelt hva barnehagelederne mener skal til for at planene støtter barnehagens arbeid</i>	Implementering, evaluering og videreutvikling av plandokumenter har vært i fokus høsten 2021. Strategiplanen og rammeverket er omdreiningspunkt for utviklingsarbeidet og dialogmøter mellom barnehageeier og barnehagene.
<i>å undersøke om barnehagens behov for samarbeid med andre profesjons- og yrkesgrupper blir ivaretatt på en god nok måte, og sikre at det bidrar til å bygge både et lag rundt barnet og barnehagen</i>	Det er fokus på dette gjennom arbeidet med barnevernreformen og implementering av BTI-modellen. Arbeidet vil bli styrket gjennom deltakelse i <i>Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis</i> , der nettverk for tverrfaglig samarbeid og kompetanseheving starter i juni 2022.
<i>jevnlige å evaluere egne rutiner for oppfølging av barnehagenes arbeid med kvalitetsutvikling og få barnehageledernes tilbakemeldinger på om de får den hjelpen de trenger</i>	Ledelsesdialogen, veiledningsmøter, styrerutvalg og referansegrupper brukes som arenaer for evaluering der barnehagelederne kan gi tilbakemelding på om de får den hjelpen de trenger. Dialogen i de faglige nettverkene (Rekomp og 0-6) er også en kilde til informasjon om hvor de er i kvalitetsutviklingen.

6.0 Tilstandsrapport for grunnskolen

Den årlige tilstandsrapporten inngår som en del av det ordinære plan-, budsjett- og rapporteringsarbeidet hos skoleeier og har kvalitetsutvikling som siktemål.

Tilstandsrapporten skal drøftes av skoleeieren, dvs. av kommunestyret, jf. opplæringsloven § 13-3e. Tilstandsrapporten skal omtale læringsresultater, frafall og læringsmiljø.

Nasjonale sektormål for skole

- *Alle har et godt og inkluderende læringsmiljø.*
- *Barn og unge som har behov for det, får hjelp tidlig slik at alle får utviklet sitt potensial.*
- *De ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse.*
- *Alle lykkes i opplæringen og utdanningen.*

Foto: Kristiansand kommune / Arne Lise Høstevik

6.1 Læringsmiljø

6.1.1 Elevundersøkelsen

Lokale mål

Retningsmål:

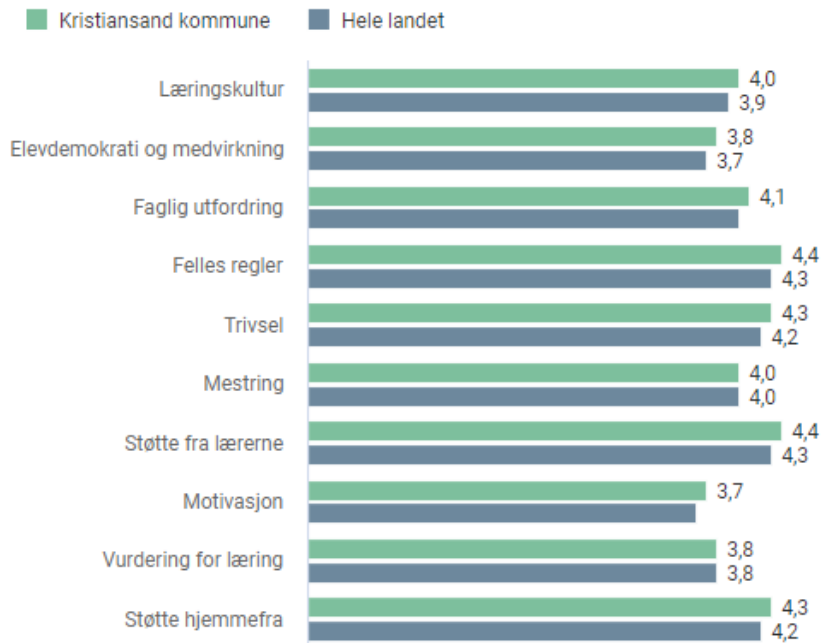
- *I Kristiansand er alle inkludert i utdanningsløp og arbeidsliv.*
- *I Kristiansand opplever alle barn og unge trygghet, verdighet, tilhørighet, mestring og deltakelse i fellesskapet.*

Periodemål	Indikator ¹⁰	Resultat 2020	Resultat 2021	Mål 2021
Alle barn og unge får et sammenhengende utdanningsløp og aktivitet ut fra egne forutsetninger	Vurdering for læring 7. trinn (skala 1-5)	3,9	3,8	4,0
	Vurdering for læring 10. trinn (skala 1-5)	3,3	3,2	3,3
Barn og elever opplever trygghet og trivsel i barnehager og skoler.	Støtte fra lærerne 7. trinn (skala 1-5)	4,5	4,4	4,5
	Støtte fra lærerne 10. trinn (skala 1-5)	4,1	4,1	4,1
Barn og unge opplever at de får medvirke og påvirker innholdet i barnehage og skole.	Elevdemokrati og medvirkning 7. trinn (skala 1-5)	3,8	3,8	3,9
	Elevdemokrati og medvirkning 10. trinn (skala 1-5)	3,4	3,3	3,4
Barn og unge opplever mestring og utvikler ferdigheter i å mestre eget liv	Mestring i skolen 7. trinn (skala 1-5)	4,1	4,0	4,2
	Mestring i skolen 10. trinn (skala 1-5)	3,9	3,9	4,0

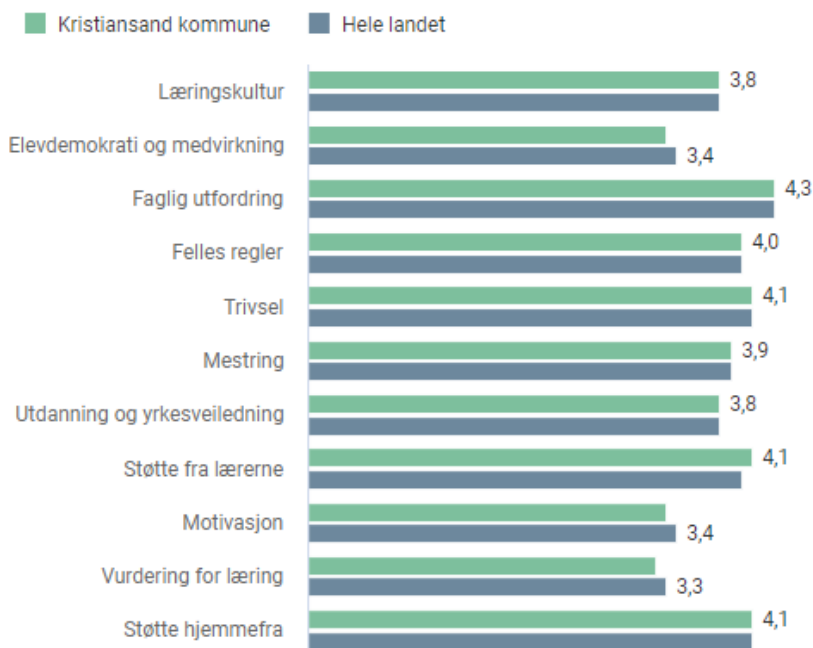
¹⁰ Indikatorene er hentet fra elevundersøkelsen.

Elevundersøkelsen 7. trinn

Elevundersøkelsen 10. trinn

Skoleeiers vurdering

I en periode preget av pandemisituasjonen gir elevene tilbakemelding på at de opplever god støtte fra lærerne. Både på 7.trinn og 10. trinn ser vi at elevene opplever mer støtte fra lærerne sammenlignet med landsnittet. Øvrige indikatorer ligger på snitt eller over landsnittet. Ser vi på resultater på elevundersøkelsen over tid er resultatene stabile, og pandemisituasjonen de siste to årene har ikke gitt noen utslag på elevundersøkelsen, hverken lokalt eller nasjonalt.

6.1.2 Mobbing på skolen

Mobbing på skolen (prosent) viser andelen elever som svarer at de blir mobbet av medelever, mobbet digitalt (på skolen) og/eller mobbet av voksne på skolen 2-3 ganger i måneden eller oftere.

Andelen elever som opplever mobbing er summen av andelen elever som har krysset av på svaralternativene «2 eller 3 ganger i måneden», «Omtrent 1 gang i uken» og «Flere ganger i uken». Andelen elever som har blitt mobbet på skolen sier med andre ord ingen ting om hvor ofte elevene opplever å bli mobbet.

Lokale mål

Retningsmål:

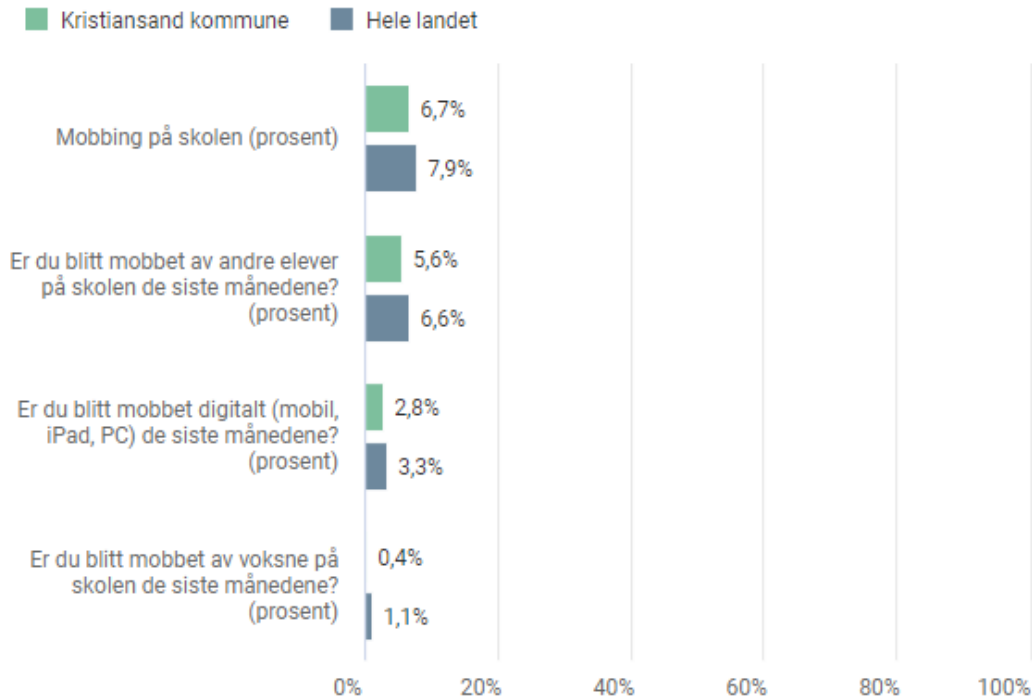
- *I Kristiansand opplever alle barn og unge trygghet, verdighet, tilhørighet, mestring og deltakelse i fellesskapet*

Periodemål	Indikator	Resultat	Resultat	Mål
		2020	2021	2021
Barn og elever opplever trygghet og trivsel i barnehager og skoler.	Andel elever som opplever mobbing 7. trinn (skala 1-5)	6,8%	6,7%	5,5%
	Andel elever som opplever mobbing 10. trinn (skala 1-5)	4,9%	4,3%	5,4%

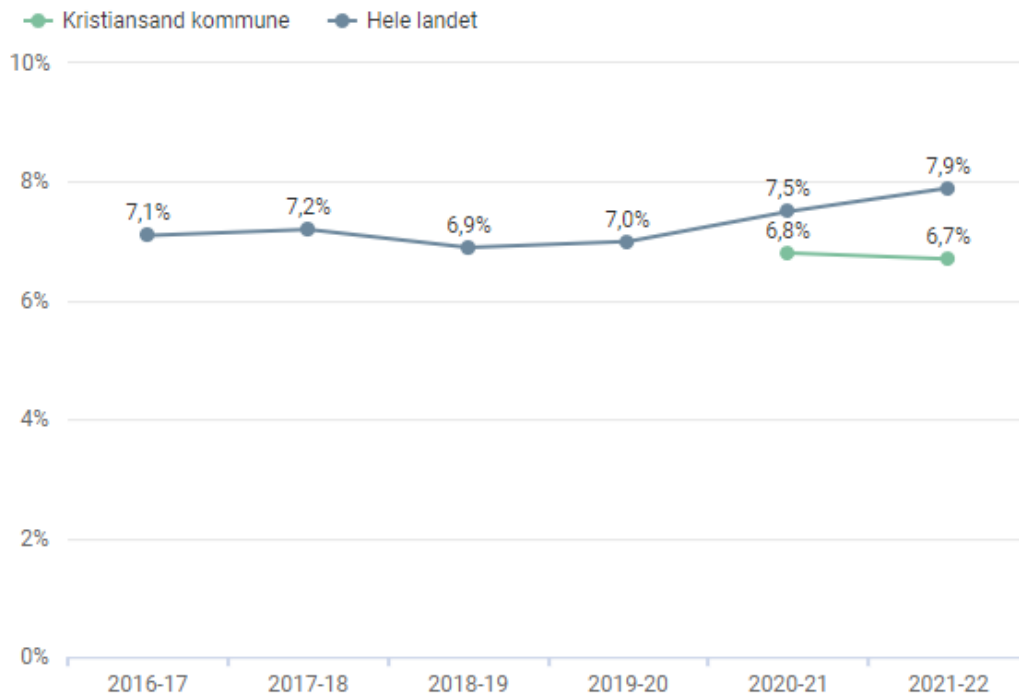

Mobbing på skolen - 7. trinn

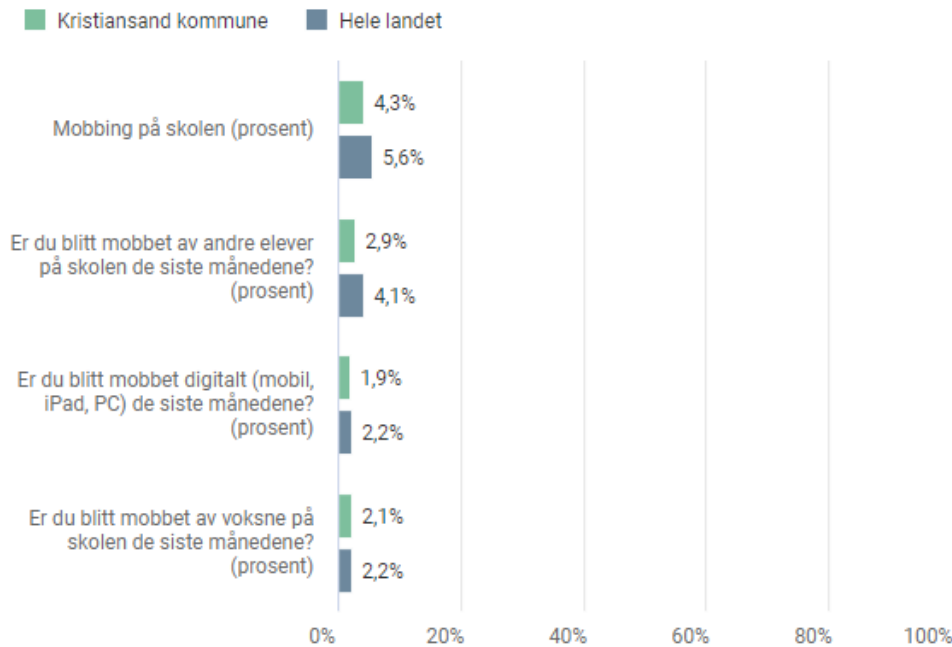

Utvikling over tid - 7. trinn

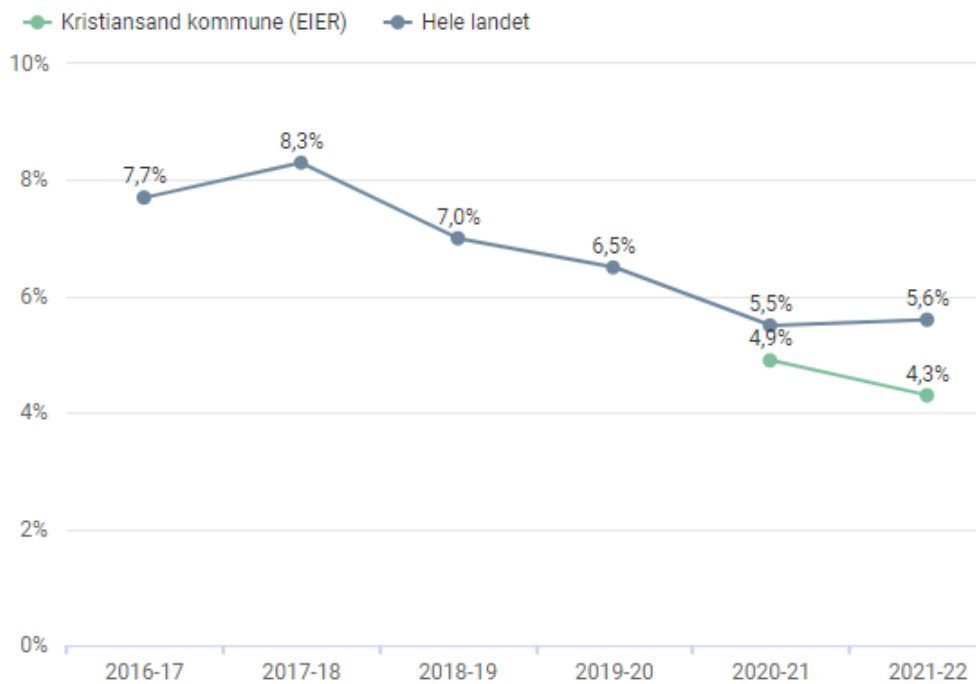

Mobbing på skolen - 10. trinn

Utvikling over tid - 10. trinn

Skoleeiers vurdering¹¹

Alle kommuner er pålagt å ha en nullvisjon mot mobbing i skolen, jf. opplæringsloven §9A – 3. Kristiansand kommune har vedtatt en nullvisjon mot mobbing i skole og barnehage i kommuneplanens samfunnsdel og i strategiplan for oppvekst. Det er også utarbeidet prosedyrer for hvordan man følger opp arbeidet for å sikre barn og elevers rett til å ha et trygt og godt barnehage- og skolemiljø.

I økonomiplanen utarbeides det ulike indikatorer som sammen skal gi informasjon om grad av måloppnåelse innenfor hvert periodemål. *Andel elever som opplever mobbing* er en indikator som sammen med andre indikatorer gir informasjon om grad av måloppnåelse innenfor periodemålet *Barn og elever opplever trygghet og trivsel i barnehager og skoler*. For denne og andre indikatorer settes det et måltall for hvert år og for fireårsperioden, for at en skal kunne synliggjøre i hvor stor grad man lykkes med arbeidet innenfor periodemålet. Krav til slike mål er at de skal være realistiske og tydeliggjøre en endring/forbedring det enkelte år i perioden, og er derfor ikke et mål på hvor vi ønsker å komme slik en visjon er. Måltallet i økonomiplanen blir endelig vedtatt når bystyret behandler denne.

Selv om måltallet for indikatoren *Andel elever som opplever mobbing* i administrasjonens forslag til økonomiplan ikke er satt til 0%, betyr det ikke at vi ikke har en nullvisjon mot mobbing.

Resultatene viser oss at selv om vi ligger under landssnittet og at det er færre elever som opplever at de blir mobbet i 2021 enn det var i 2020, må det kontinuerlige arbeidet med å forebygge, avdekke og håndtere mobbing fortsette og intensiveres.

¹¹ Flertallsmerknad til kvalitetsmeldingen for 2020: 7. *Kristiansandsskolens har en ambisjon om at alle elever skal oppleve seg inkludert i fellesskapet og at ingen skal oppleve mobbing og utrygt skolemiljø. Bystyret ønsker å uttrykke støtte til vurderingen om at vi, selv om vi ligger under landsgjennomsnittet, må fortsette og intensivere dette arbeidet. (Enst.)*

6.1.3 Spesialundervisning

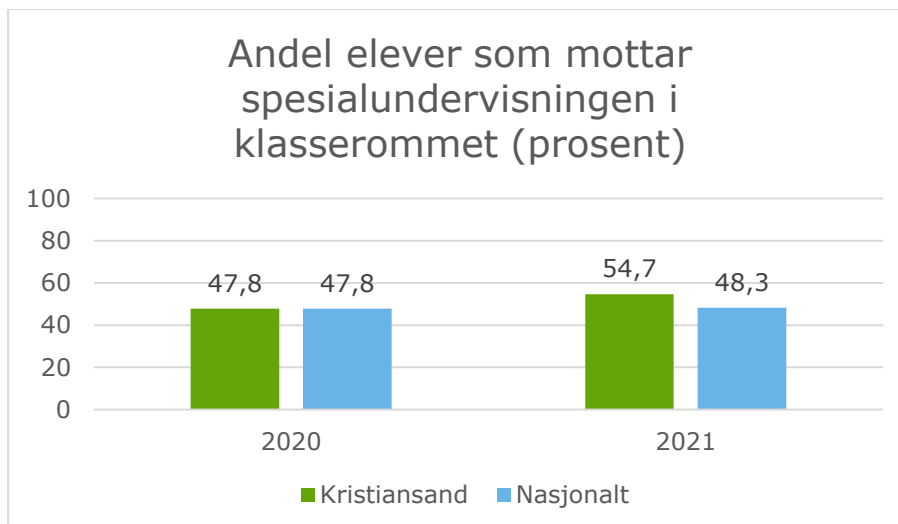
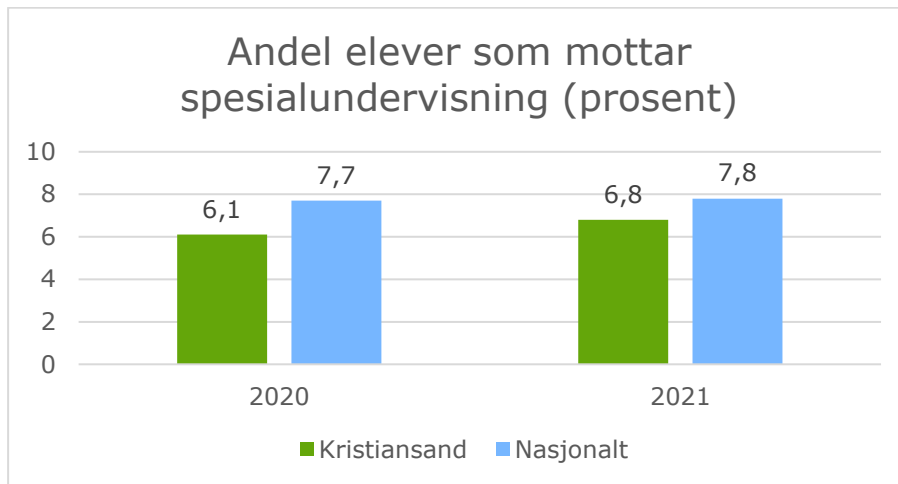
Lokale mål

Retningsmål:

- *I Kristiansand er alle inkludert i utdanningsløp og arbeidsliv.*

Periodemål	Indikator	Resultat 2020	Resultat 2021	Mål 2021
Andel barn som har utbytte av det ordinære pedagogiske tilbudet i barnehager og skoler øker	Andel elever som mottar spesialundervisning	6,1%	6,8%	6,8%
	Andel elever som mottar spesialundervisningen i klasserommet.	47,8 %	54,7%	50,0 %

Skoleeiers vurdering

Elever skal oppleve at de er inkludert i fellesskapet både sosialt og faglig, uavhengig av om de får opplæring innenfor det ordinære tilbudet eller har vedtak om spesialundervisning.

Det er en svak økning i andel elever som mottar spesialundervisning i Kristiansand fra 2020 til 2021, men kommune har likevel en lavere andel elever som mottar spesialundervisning enn landssnittet.

Av elevene som mottar spesialundervisning er det flere som i hovedsak mottar denne i klasserommet og får være en del av læringsfellesskapet i klassen. Dette er en svært positiv utvikling som vi ønsker skal fortsette.

Høsten 2021 ble det satt i gang tiltak for å styrke samarbeidet mellom skolene og PPT for å bedre kvaliteten både på den ordinære og spesialpedagogiske opplæringen.

6.2 Læringsresultater

Alle elever som går ut av grunnskolen skal mestre grunnleggende ferdigheter. Dette er ferdigheter som gjør dem i stand til å delta i videre utdanning og i arbeidslivet.

6.2.1 Nasjonale prøver 5. trinn

Lokale mål

Retningsmål:

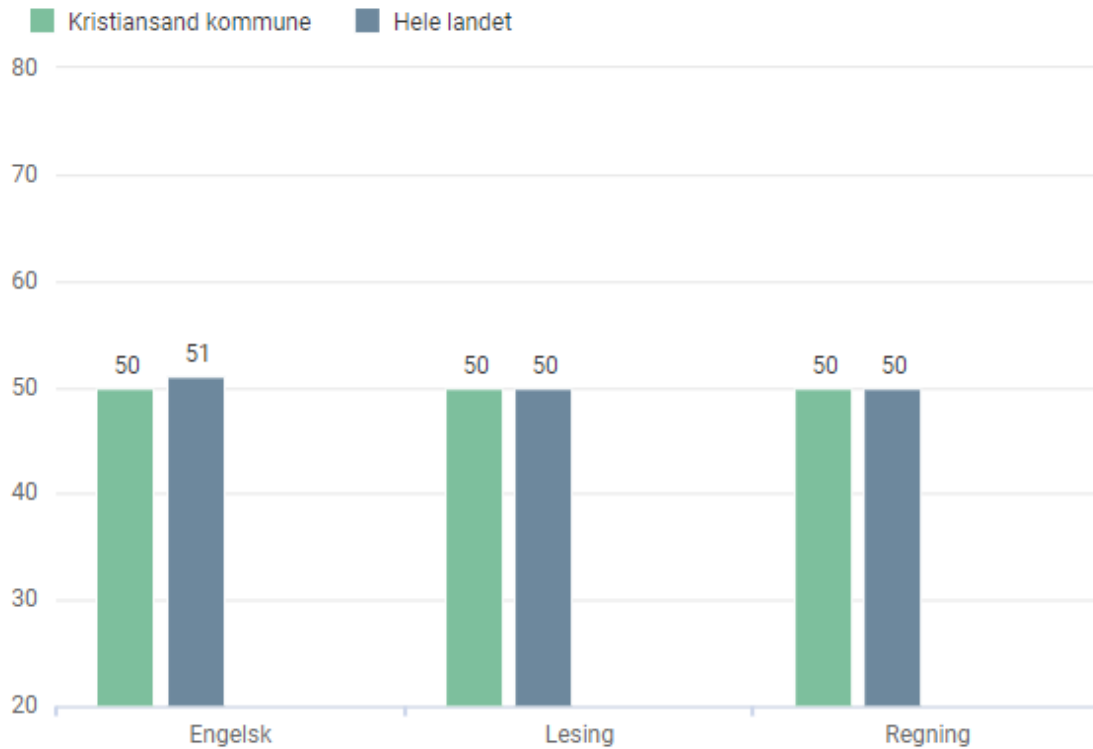
- *I Kristiansand opplever alle barn og unge trygghet, verdighet, tilhørighet, mestring og deltakelse i fellesskapet.*

Periodemål	Indikator	Resultat 2020	Resultat 2021	Mål 2021
Barn og unge opplever mestring og utvikler ferdigheter i å mestre eget liv.	Andel elever på de to øverste mestringsnivåene på nasjonale prøver i lesing 5. trinn	73,5%	76,5%	77,0%
	Andel elever på de to øverste mestringsnivåene på nasjonale prøver i regning 5. trinn	73,7	75,6%	78,0%

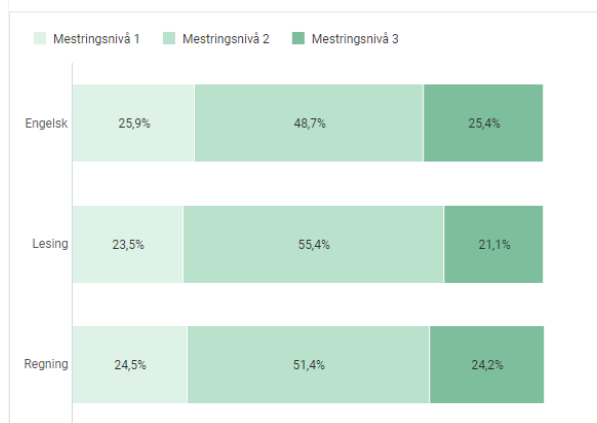

Skalapoeng nasjonale prøver - 5. trinn

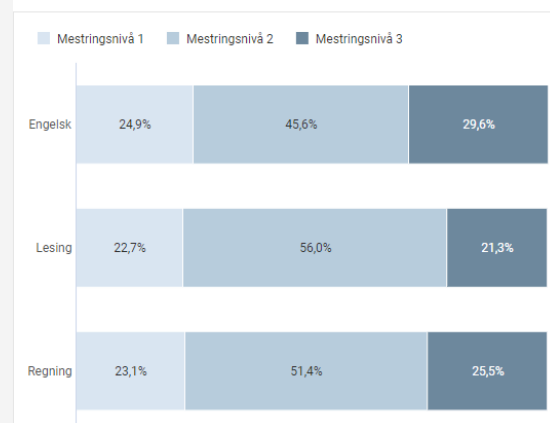

Fordeling på mestringsnivåer nasjonale prøver - 5. trinn

Mestringsnivåer – alle prøvetyper – 5. årstrinn
Kristiansand kommune

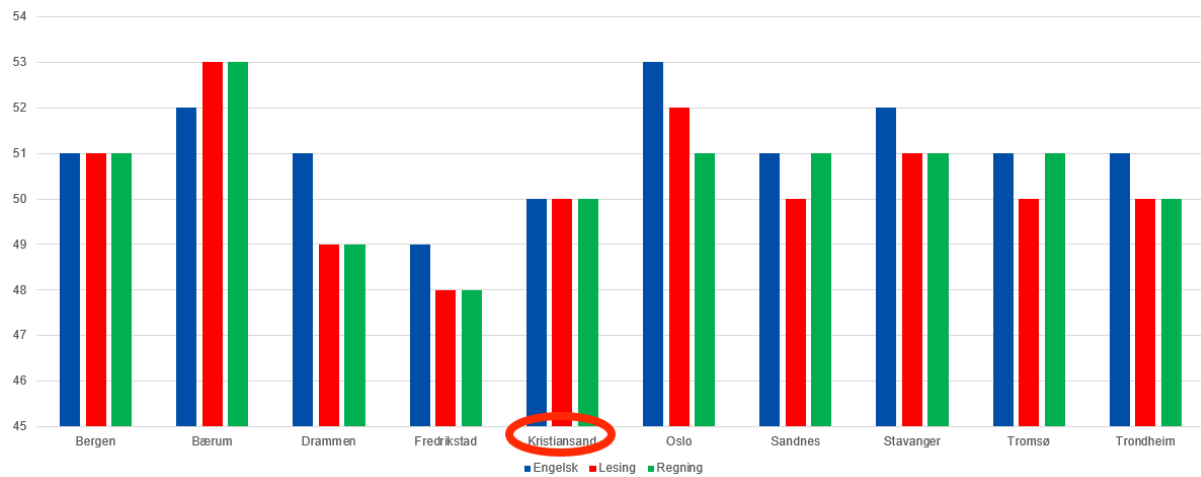

Mestringsnivåer – alle prøvetyper – 5. årstrinn
Hele landet

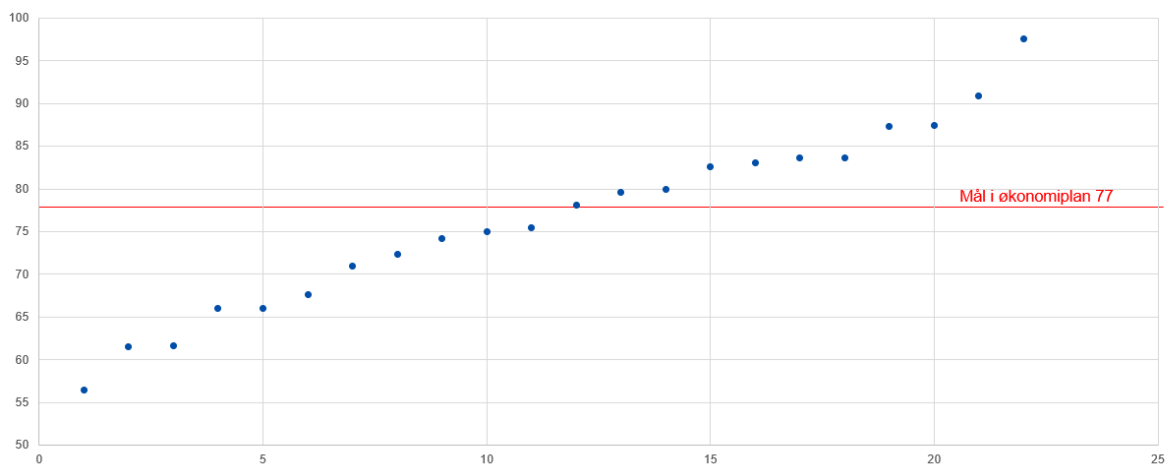

Resultater på nasjonale prøver 5. trinn sammenlignet med ASSS-kommunene

Andel elever (prosent) på de to øverste mestringsnivåene på nasjonale prøver i lesing på 5. trinn – variasjon mellom skoler

*8 skoler er unntatt offentlighet

Skoleeiers vurdering

Resultatene på 5. trinn er bedre i 2021 enn i 2020, men innenfor regning er vi ennå et stykke unna målsetningen i økonomiplanen. Totalt sett er det for mange elever som befinner seg på det laveste mestringsnivået.

Vi ser også at det stor variasjon mellom skoler, og vi vet at det er variasjoner internt i skolene. Selv om det er stor grad av samvariasjon mellom skolenes resultater og det sosioøkonomiske området skolene ligger i, ser vi også at det er skoler som får bedre resultater enn forventet og at det er skoler som har svakere resultater enn det man kan forvente.

Når vi sammenligner oss med de andre ASSS-kommunene ser vi også korrelasjon mellom sosioøkonomiske faktorer og resultater på nasjonale prøver. Vi vet at andelen barn som lever i familier med vedvarende lavinntekt er høyere i Kristiansand enn gjennomsnittet i ASSS, samtidig som andelen i befolkningen med lang høgskole- og universitetsutdannelse er lavere, og det kan være bakgrunnsvariabler som kan være med å forklare resultatene.

6.2.2 Nasjonale prøver ungdomstrinn

Lokale mål

Retningsmål:

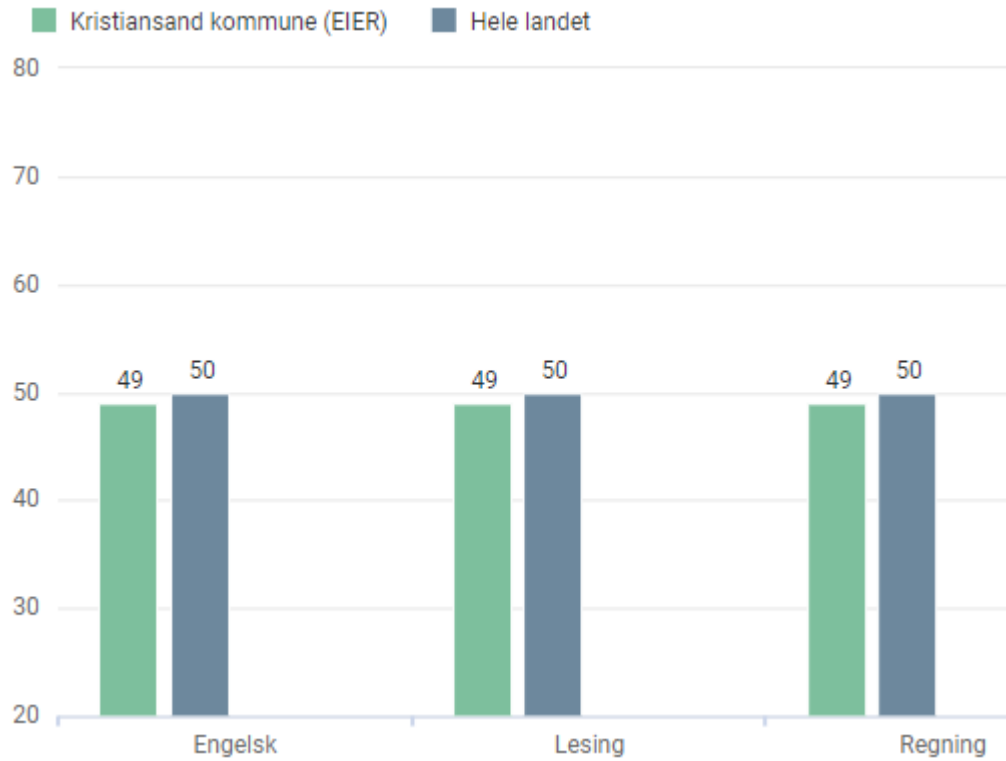
- *I Kristiansand opplever alle barn og unge trygghet, verdighet, tilhørighet, mestring og deltakelse i fellesskapet.*

Periodemål	Indikator	Resultat 2020	Resultat 2021	Mål 2021
Barn og unge opplever mestring og utvikler ferdigheter i å mestre eget liv.	Andel elever på de tre øverste mestringsnivåene på nasjonale prøver i lesing 8. trinn	71,5%	71,8%	75,0%
	Andel elever på de tre øverste mestringsnivåene på nasjonale prøver i regning 8. trinn	70,1%	67,9%	70,0%

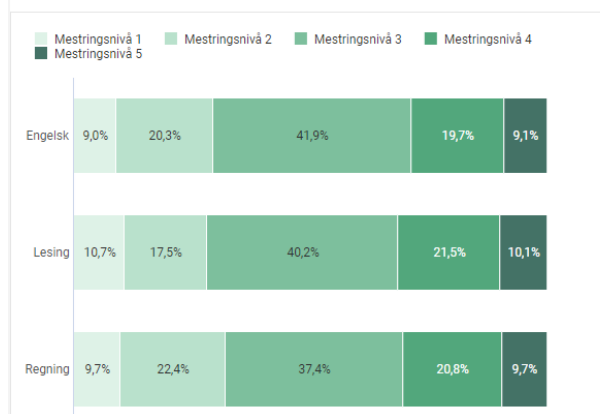

Skalapoeng nasjonale prøver - 8. trinn

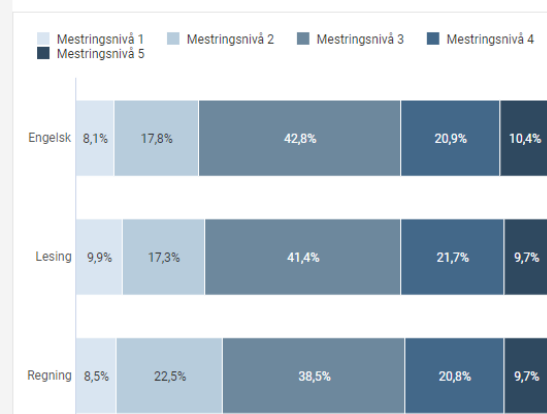

Fordeling på mestringsnivåer nasjonale prøver - 8. trinn

Mestringsnivåer – alle prøvetyper – 8. årstrinn
Kristiansand kommune (EIER)

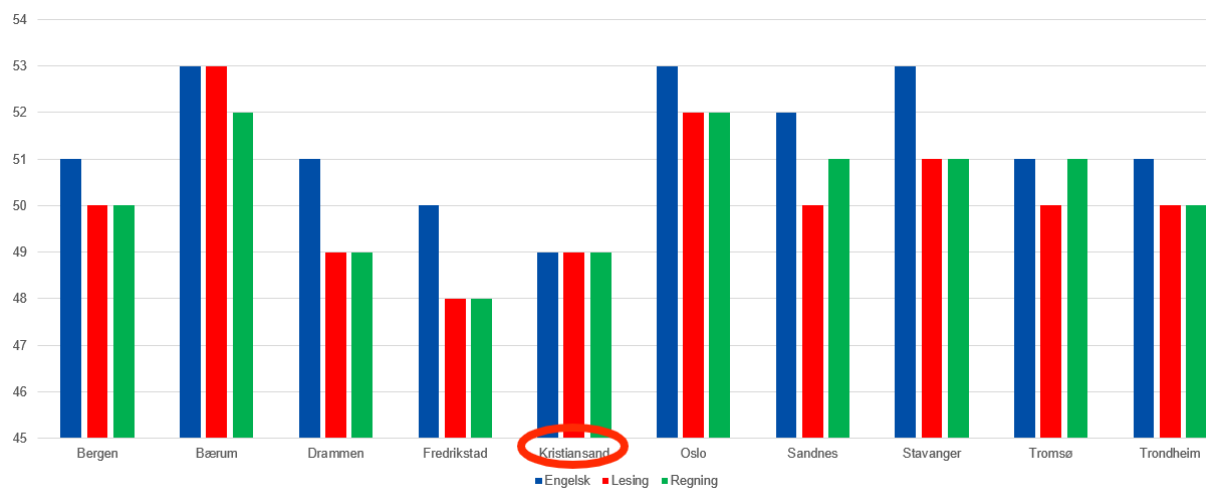

Mestringsnivåer – alle prøvetyper – 8. årstrinn
Hele landet

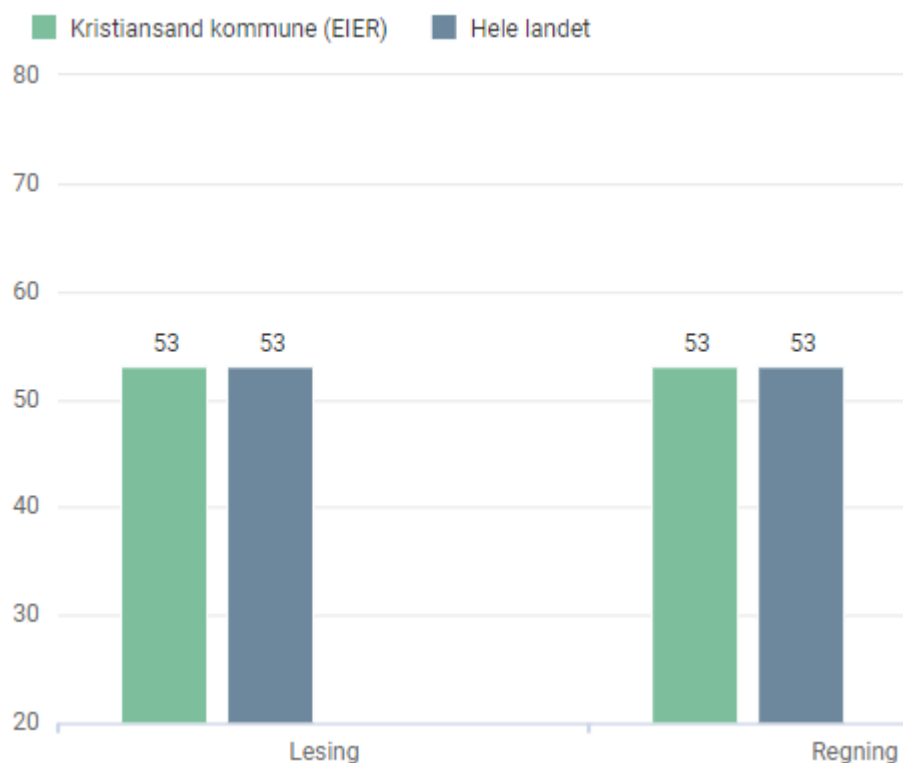

Resultater på nasjonale prøver 8. trinn sammenlignet med ASSS-kommunene

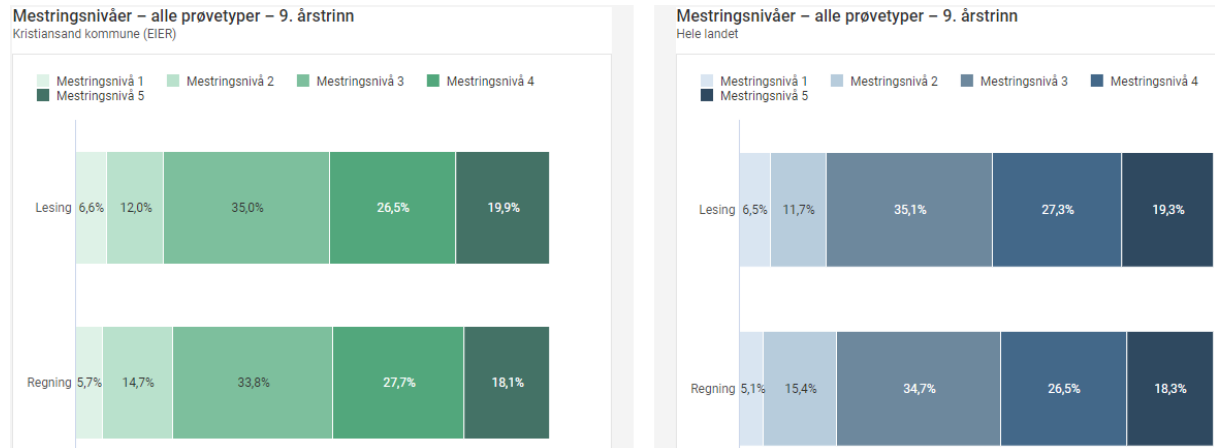

Skalapoeng nasjonale prøver - 9. trinn

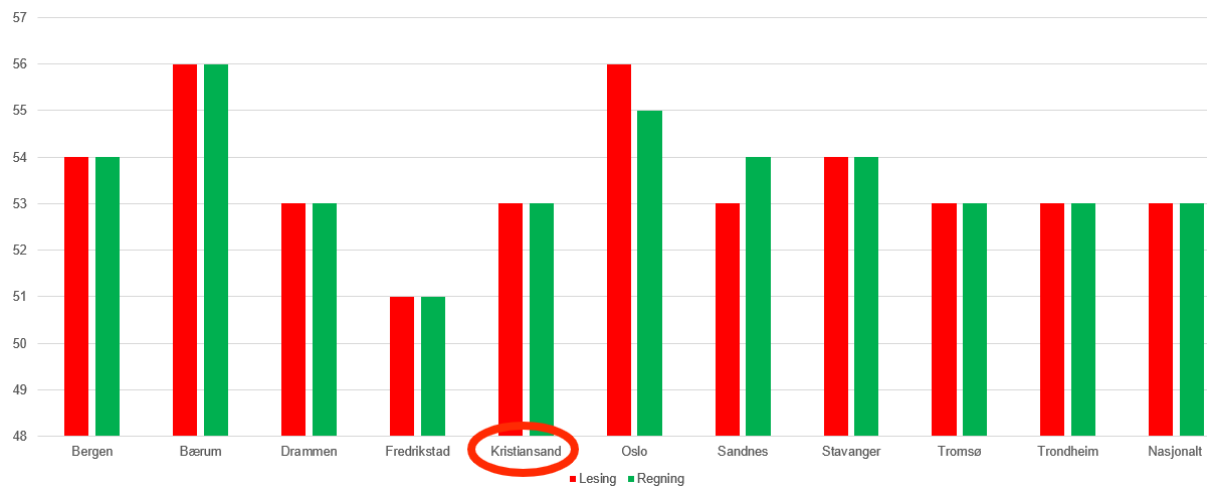

Fordeling på mestringsnivåer nasjonale prøver - 9. trinn

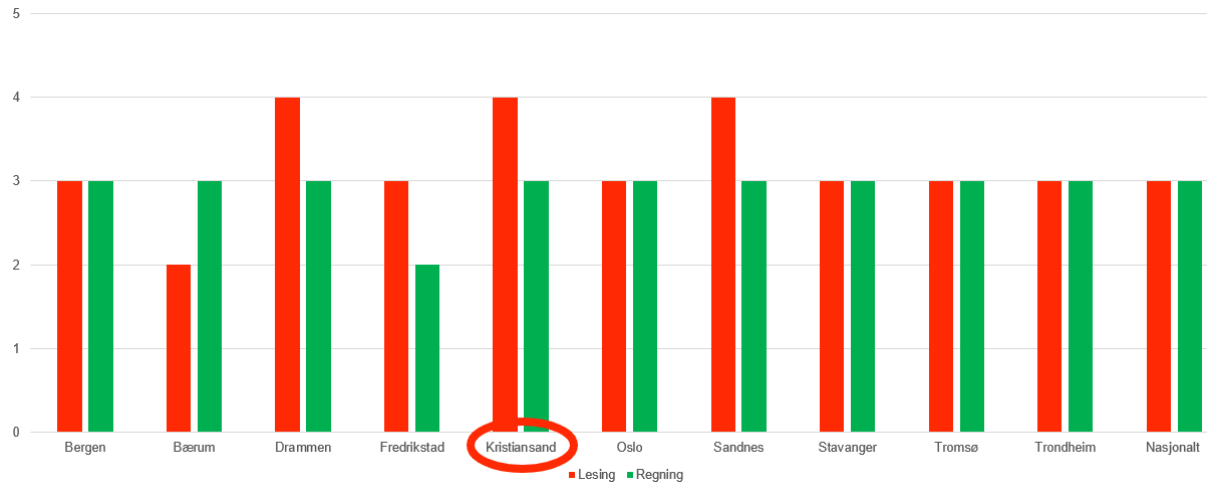

Resultater på nasjonale prøver 9. trinn sammenlignet med ASSS-kommunene

Utvikling fra 8. trinn til 9. trinn sammenlignet med ASSS-kommunene

Elevene har samme prøve på 8. trinn og 9. trinn. Fremstillingen viser økning i skalapoeng fra 8. trinn til 9. trinn for samme elevgruppe.

Skoleeiers vurdering

Resultatene på nasjonale prøver på 8. trinn er noe svakere enn forventet, og det er en for stor andel som befinner seg på de laveste mestringsnivåene. Vi vet også at det er store variasjoner mellom skolene og internt i skolene. Som på 5. trinn finner vi stor grad av samvariasjon mellom skolenes resultater og det sosioøkonomiske området skolene ligger i, men vi vet også at det er skoler som får bedre resultater enn forventet og at det er skoler som har svakere resultater enn det man kan forvente.

6.2.3 Karakterer – matematikk, norsk og engelsk

Standpunkt-karakterer og karakterer fra eksamen i grunnskolen utgjør sluttvurderingen. Denne vurderingen gir informasjon om kompetansen eleven har oppnådd i faget. Vurderingen skal ta utgangspunkt i målene i læreplanverket.

Lokale mål

Retningsmål:

- *Kristiansand er en ledende kompetanseby hvor innbyggerne bruker og utvikler sin kompetanse.*

Periodemål	Indikator	Resultat 2020	Resultat 2021	Mål 2021
Flere fullfører videregående opplæring og høyere utdanning	Karaktersnitt på skriftlig eksamen i matematikk (skala 1-6)	Avlyst	Avlyst	3,7
	Karaktersnitt på skriftlig eksamen i norsk hovedmål (skala 1-6)	Avlyst	Avlyst	3,5

6.2.4 Grunnskolepoeng

Grunnskolepoeng er et mål for det samlede læringsutbyttet for elever som sluttvurderes med karakterer. Karakterene brukes som kriterium for opptak til videregående skole. Grunnskolepoeng er beregnet som summen av elevenes avsluttende karakterer, delt på antall karakterer og ganget med 10.

Hvis det mangler karakterer i mer enn halvparten av fagene, skal det ikke regnes ut poeng for eleven.

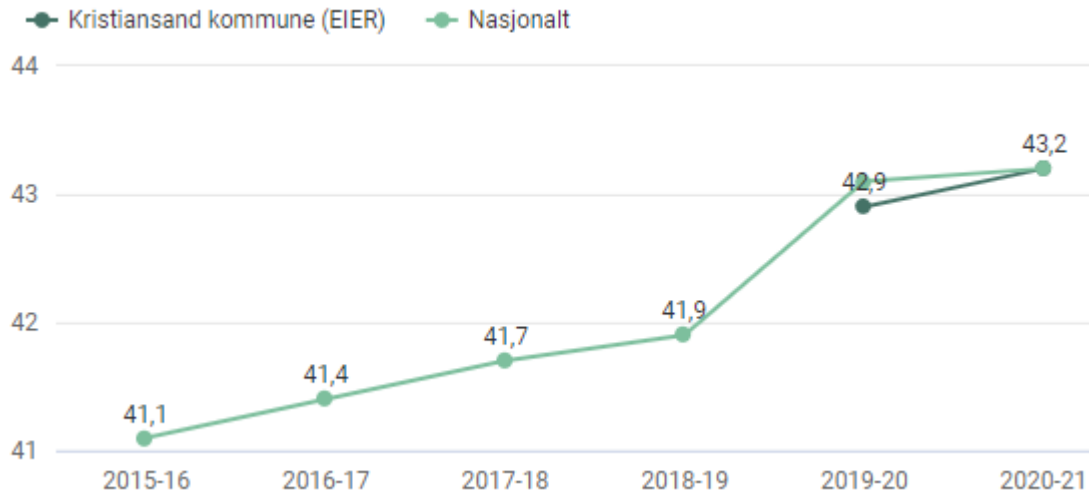
Grunnskolepoeng presenteres som karaktergjennomsnitt med én desimal.

Lokale mål:

Retningsmål:

- *Kristiansand er en ledende kompetanseby hvor innbyggerne bruker og utvikler sin kompetanse.*

Periodemål	Indikator	Resultat 2020	Resultat 2021	Mål 2021
Flere fullfører videregående opplæring og høyere utdanning	Grunnskolepoeng (skala 10-60)	42,9	43,2	42,0

Skoleeiers vurdering

Målet for denne indikatoren er satt utfra status i 2019. Grunnskolepoengsummen i 2020 og 2021 var kunstig høy både lokalt og nasjonalt fordi eksamen ble avlyst grunnet pandemisituasjonen.

6.2.5 Skolebidrag 1.-4. trinn, 5.-7. trinn og 8.-10. trinn

Skolebidrag viser skolens gjennomsnittlige bidrag til sine elever sammenlignet med landsgjennomsnittet, og usikkerheten knyttet til bidraget (95 prosent konfidensintervall). Dersom skolens bidrag er likt med landsgjennomsnittet, vil skolebidraget være lik null. Skolens bidrag vil være positivt dersom elevene i snitt oppnår høyere skalapoeng enn forventet ut ifra deres forutsetninger. Skolens bidrag vil være negativt dersom elevene i snitt oppnår lavere skalapoeng enn forventet ut ifra deres forutsetninger.

For 1.-4. trinn tilsvarer elevenes forutsetninger deres familiebakgrunn, målt ved foreldrenes utdanning, husholdningsinntekt og innvandrerbakgrunn. For 5.-7. trinn inkluderer elevenes forutsetninger familiebakgrunn, men også resultater på nasjonale prøver 5. trinn. For 8.-10 inkluderer elevenes forutsetninger prestasjoner på nasjonale prøver på 8. trinn og familiebakgrunn

De gjennomsnittlige skalapoengene viser hvor mange skalapoeng elevene på skolen faktisk oppnådde på nasjonale prøver på 5. trinn (indikatorer for 1.-4. trinn) nasjonale prøver 8. trinn (indikatorer for 5.-7. trinn) eller karakterpoeng på skriftlig eksamen på 10. trinn (indikatorer for 8.-10. trinn) i de to årgangene, og hva som er forventet gjennomsnittlige skalapoeng når vi tar hensyn til elevenes forutsetninger.

Tolkning av tallene

Skolebidrag for henholdsvis 1.-4. trinn og 5.-7. trinn indikerer hvor mye skolen har bidratt til elevenes læring i de grunnleggende ferdigheter/fag som testes på nasjonale prøver på henholdsvis 5. og 8. trinn sammenlignet med bidraget til elever med tilsvarende elevbakgrunn på landsnivå. Skole-/kommunebidraget tilsvarer dermed forskjellen mellom det de gjennomsnittlige skalapoeng elevene faktisk oppnår på de nasjonale prøvene og det snittet de forventes å oppnå dersom skolens/kommunens bidrag er likt med landsgjennomsnittet.

Skolebidrag 8.-10. trinn indikerer hvor mye skolen har bidratt til elevenes læring sammenlignet med bidraget til elever med tilsvarende elevbakgrunn på landsnivå. Skole-/kommunebidraget tilsvarer dermed forskjellen mellom det karaktergjennomsnittet (gjennomsnittlig karakterpoeng) elevene faktisk oppnår på eksamen og det snittet de forventes å oppnå dersom skolens/kommunens bidrag er likt med landsgjennomsnittet. Det er viktig å ta hensyn til usikkerheten ved tolkning av resultatene.

Slik kan du lese ut av tabellen om skolebidraget er likt/over/under landsgjennomsnittet:

- Skolens bidrag er **ikke forskjellig** fra landsgjennomsnittet dersom usikkerhetsintervallet **overlapper med null**.
- Skolens bidrag er **over** landsgjennomsnittet dersom verdien er **positiv** og usikkerhetsintervallet **ikke overlapper med null**.
- Skolens bidrag er **under** landsgjennomsnittet dersom verdien er **negativ** og usikkerhetsintervallet **ikke overlapper med null**.

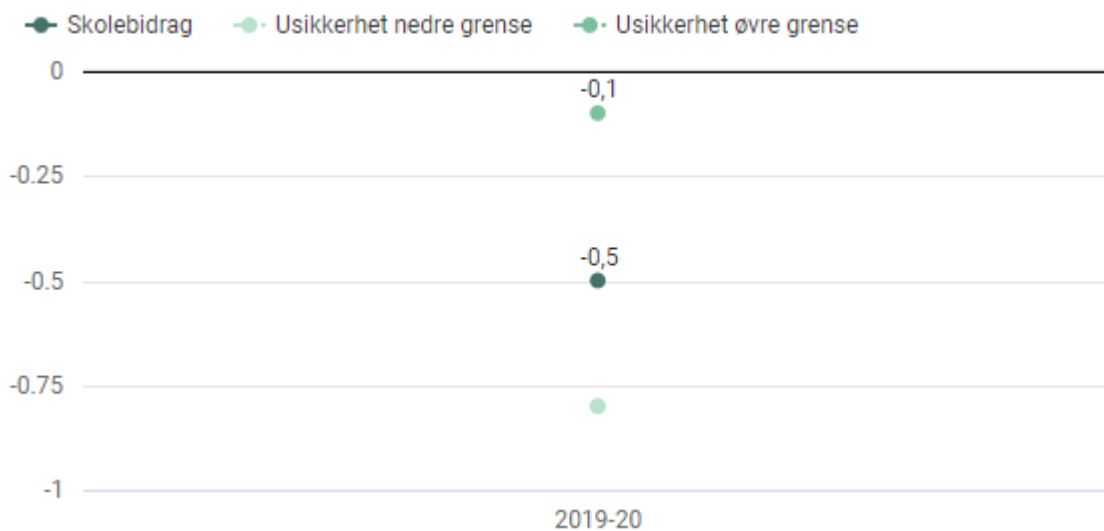
Skolebidragsindikatoren er en statistisk beregnet verdi hvor det kontrolleres for forskjellene i skolens gjennomsnittlige skalapoeng som skyldes forskjeller i elevenes forutsetninger (familiebakgrunn og, for 5.-7. trinn, resultater på nasjonale prøver på 5. trinn, og for 8.-10. trinn, resultater på skriftlig eksamen). En negativ verdi på skolebidraget betyr ikke at elevene ikke har noen progresjon i løpet av 1.-4., 5.-7. eller 8.-10. trinn, eller at skolen ikke har bidratt positivt til elevenes læring. En negativ verdi indikerer kun at elevene på skolen har hatt lavere progresjon enn andre elever i landet med tilsvarende forutsetninger. Skolebidraget forteller ikke hele sannheten om en skoles bidrag til elevenes læring. Beregningene har ikke tatt høyde for alle tenkelige forhold som skolen ikke rår over. Det er derfor viktig å se resultatene i sammenheng med annen informasjon om skolen i Statistikkbanken, og like viktig, i sammenheng med den lokale kunnskapen om elevene som skolen besitter.

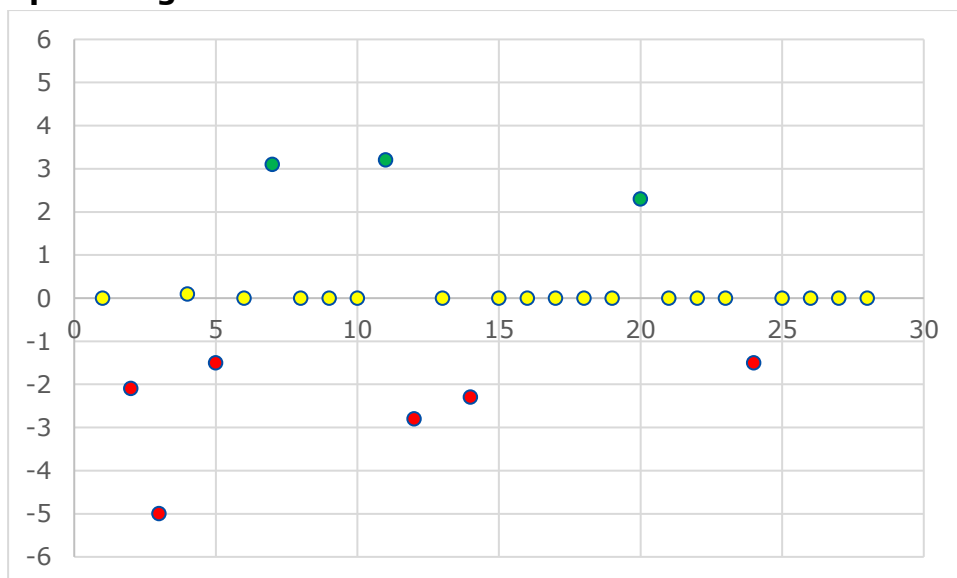
Årganger

Bidraget beregnes på bakgrunn av to sammenslåtte årganger. For å kunne publisere skolebidragsindikatorer årlig inngår den enkelte årgang i to sammenslåtte årganger, et såkalt glidende snitt. Med årgangen 2019+20 menes kullene som gikk i 4. trinn skoleårene 2018-19 og 2019-20 for indikatorer for 1.-4. trinn. Tilsvarende menes kullene som gikk i 7. trinn skoleårene 2018-19 og 2019-20 for indikatorer for 5.-7. trinn, og kullene som gikk i 10. trinn 2018-19 og 2019-20 for indikatorer for 8.-10. trinn.

Skolebidrag 1.-4 trinn

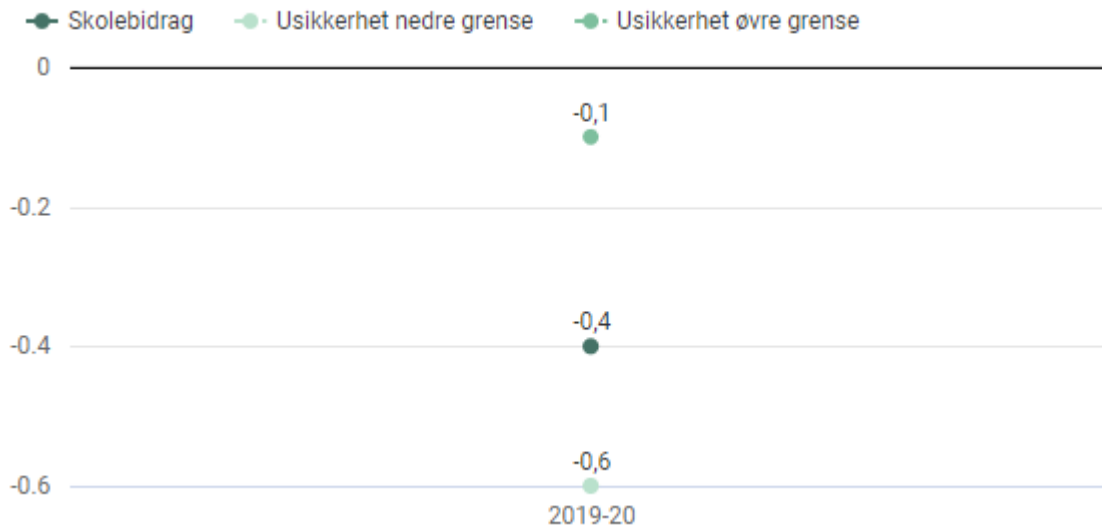
Spredning mellom skoler 1.-4. trinn

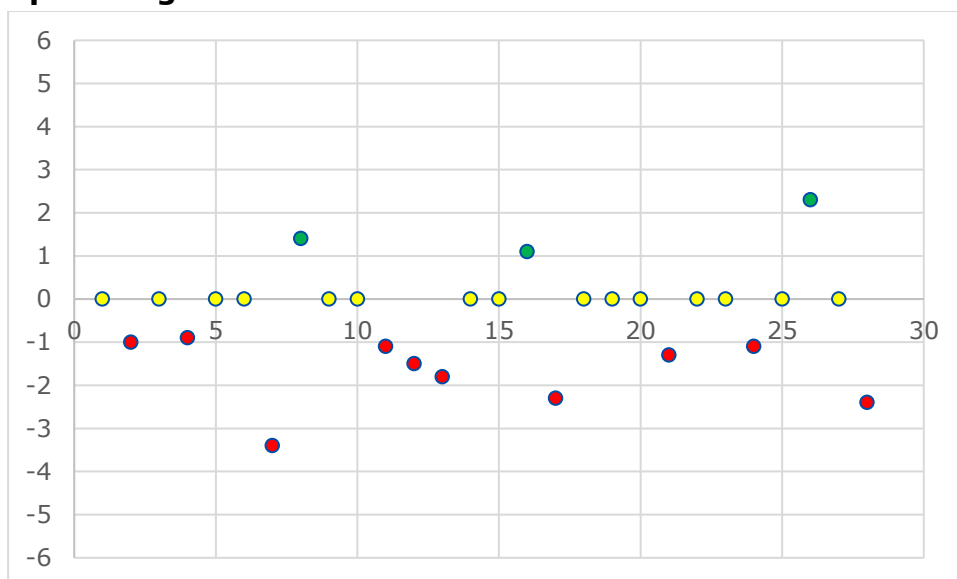
Fremstillingen viser at det er tre skoler som har et positivt skolebidrag og seks skoler som har et negativt skolebidrag. De øvrige skolene (19 stk.) bidrar som landssnittet.

Skolebidrag 5.-7. trinn

Spredning mellom skoler 5.-7. trinn

Fremstillingen viser at det er tre skoler som har et positivt skolebidrag og ti skoler som har et negativt skolebidrag. De øvrige skolene bidrar som landssnittet.

Skolebidrag 8.-10. trinn

Det finnes ikke resultater for skolebidrag 8.-10. trinn ettersom eksamen ble avlyst i 2020.

Ekspertgruppen for skolebidrag sine vurderinger

Skolebidragsindikatorene har vært gjenstand for mye diskusjon de senere år. Ekspertgruppen for skolebidrag som ble oppnevnt av regjeringen i 2019 ga i mai 2021 ut sluttrapporten «En skole for vår tid» (Lillejord m.fl., 2021). En del av ekspertgruppens oppdrag var å finne mulige årsaker til forskjellene som kom til uttrykk gjennom skolebidragsindikatorene og andre relevante kilder. For å gjennomføre denne delen av oppdraget la ekspertgruppen skolebidragsindikatorene til grunn for en statistisk analyse av kjennetegn ved skoler og kommuner som ligger stabilt høyt og stabilt lavt.

Målet med analysene var å identifisere grunnskoler og kommuner som over flere år har løftet elevenes prestasjoner mer eller mindre enn forventet ut fra elevgrunnet. En rekke målbare forhold som kunne tenkes å ha betydning for skolebidraget, ble inkludert i analysene, blant annet skolestruktur, eierforhold, skolestørrelse, kjennetegn ved elevene (som sosial bakgrunn, spesialundervisning etc.), læreres alder og utdanning, lærerkompetanse, stabilitet i lærerkollegiet og skoleledelsen, skoleressurser (som lærertetthet, leksehjelp, timer til fysisk aktivitet og timer over minstekravet) og resultater fra elevundersøkelsen.

Statistisk sentralbyrå (SSB) fikk i oppdrag å gjennomføre den statistiske analysen, og de utarbeidet rapporten «Hva kjennetegner skoler og kommuner som bidrar mer, eller mindre enn forventet til elevenes læring?» (Perlic og Ekren, 2020). SSB konkluderte med at ingen av variablene har en sterk eller veldig tydelig sammenheng med sannsynligheten for at en skole eller kommune bidrar stabilt mer eller mindre enn forventet gitt elevenes forutsetninger.

Ettersom de statistiske sammenhengene SSB fant, var generelt svake, til dels inkonsistente og ulogiske, var det ekspertgruppens vurdering at de ikke kan tillegges stor vekt.

Ekspertgruppa konstaterte at skoler er komplekse systemer som består av mange ulike aktører som er i vedvarende interaksjon, og at en begrensning ved analyser av komplekse systemer er at det ikke er mulig å isolere betydningen av én komponent fra en rekke andre som påvirker og/eller påvirkes av hverandre. I tillegg er en rekke forhold ikke kvantifisert og dermed ikke gjenstand for analyse. Ekspertgruppas konklusjon var at denne typen analyser derfor ikke kan brukes til å avdekke årsaker til forskjellen mellom skoler.

6.3 Gjennomføring

Alle elever og lærlinger som er i stand til det, skal gjennomføre videregående opplæring. Kompetansebeviset skal sikre dem videre studier eller deltakelse i arbeidslivet

6.3.1 Overgangen fra grunnskole til VGO

Lokale mål:

Retningsmål:

- *Kristiansand er en ledende kompetanseby hvor innbyggerne bruker og utvikler sin kompetanse.*

Periodemål	Indikator	Resultat 2020	Resultat 2021	Mål 2021
Flere fullfører videregående opplæring og høyere utdanning	Andel elever som gjennomfører videregående opplæring i løpet av 5 år	81,0 %	79%	79,0 %
	Andel elever som har fullført og bestått vg1	Ikke tilgjengelig	90,9%	85,0 %

Målet for indikatoren andel som har fullført og bestått vg1 er satt ut fra tall fra 2019. Resultatet for 2021 er trolig kunstig på grunn av at eksamen ble avlyst grunnet pandemisituasjonen.

Gjennomføringsgraden av videregående opplæring i løpet av 5 år er høyere i Kristiansand (79%) enn i Agder (78%) og landssnittet (77%).

6.4 Veien videre

For å utvikle kvaliteten i skolene er det viktig at arbeidet vårt bygger på oppdatert forskning. Ekspertgruppen for skolebidrag som ble oppnevnt av regjeringen i 2019 ga i mai 2021 ut sluttrapporten «En skole for vår tid» (Lillejord m.fl., 2021) som legger sentrale føringer for vårt videre arbeid.

Ekspertgruppens mandat var å vurdere hvordan skoleeiere og skoler bedre kan drive et systematisk kvalitetsutviklingsarbeid for å løfte kvaliteten på opplæringen for elevene, og beskrive hva som kjennetegner skoler og kommuner som lykkes best med å løfte kvaliteten på opplæringen for elevene, og hva som skal til for at skoler med lavt skolebidrag over tid kan løfte kvaliteten.

Ekspertgruppen fant som nevnt i kapittel 1.2.5 at analyser av skolebidragsindikatorer ikke er egnet for å belyse hva som må til for at skoler kan øke sitt bidrag til elevenes læringsutbytte, og har i stedet bygget sine anbefalinger på en gjennomgang av nasjonal og internasjonal forskning i perioden 2003-2020 som har undersøkt skolens bidrag til elevenes læringsutbytte fra ulike perspektiver og med ulike metoder

I det videre arbeidet vil vi arbeide ut fra anbefalingene ekspertgruppen gir til skoleeier, og iverksette og vedlikeholde prosesser på områdene det pekes på i rapporten.

Ekspertgruppens anbefalinger	Status i Kristiansand
<i>å sikre entydig kommunikasjon fra politisk og administrativ skoleeier om retning og veivalg</i>	Veivalg og tiltak skal forankres i strategiplan for oppvekst 2020-2025 «Sterkere sammen for barn og unge».
<i>å sikre at både skoleeier og skoleleder legger skolens brede mandat til grunn i arbeidet med å vurdere og utvikle kvalitet</i>	Fokus på arbeidet med overordnet del i læreplanverket i 2020 og 2021. Denne skal sammen med kommunes strategi ligge til grunn for kvalitetsarbeidet.
<i>å sikre at dialoger mellom skoleeierne og skolene handler om skolenes arbeid med skolebasert vurdering og elevinvolvering, i tråd med krav i opplæringsloven § 13-3e</i>	Skolebasert vurdering har ligget grunn i ledelsesdialogen høsten 2021. Vi har i 2020 og 2021 hatt et fokus på elevinvolvering i arbeidet med fagfornyelsen og kvalitetsvurdering.
<i>å sikre at skolebasert vurdering ligger til grunn for den årlige tilstandsrapporten (jf. § 13-3e), og vurdere om rapporten bør omtales som «kvalitetsmelding» for å unngå at den kun blir administrativ rapportering</i>	Det har vært krevende å knytte den skolebaserte vurderingen til kvalitetsmeldingen, men i 2021 har skoleeier kommet tettere på skolene gjennom kommunalsjefens ledelsesdialog og systematisk veiledning fra rådgivere i oppvekstdirektørens stab.
<i>å sikre at skoleeiere har rutiner for å identifisere skoler som trenger hjelp med drift og/eller organisering av utviklingsarbeid, og at de har kompetanse til å hjelpe disse skolene</i>	Kvantitativ data settes sammen med kunnskap fra ledelsesdialogen og veiledning. Skolebaserte kompetanseutviklingstiltak skal iverksettes gjennom Dekomp-ordningen.
<i>å sørge for at kommunen bearbeider resultatdata på en pedagogisk måte, slik at informasjonen kan brukes i utviklingssamtaler mellom skoleeier og skoleleder</i>	Udirs nyutviklede analysebrett og analyseverktøyet Conexus Insight brukes for å bearbeide resultatdata på en pedagogisk måte. Den foregår en kontinuerlig utvikling innenfor dette feltet.
<i>å undersøke om skolelederne opplever kommunale plandokumenter som en hjelp til kvalitetsutvikling, og eventuelt hva skolelederne mener skal til for at planene støtter skolenes arbeid</i>	Implementering, evaluering og videreutvikling av plandokumenter har vært i fokus høsten 2021. Strategiplanen og rammeverket er omdreiningspunkt for utviklingsarbeidet og dialogmøter mellom skoleeier og skolene.
<i>å undersøke om skolenes behov for samarbeid med andre profesjons- og yrkesgrupper blir ivaretatt på en god nok måte, og sikre at det bidrar til å bygge både et lag rundt eleven og et lag rundt læreren</i>	Det er fokus på dette gjennom arbeidet med barnevernreformen og implementering av BTI-modellen. Arbeidet vil bli styrket gjennom deltakelse i <i>Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis</i> , der nettverk for tverrfaglig samarbeid og kompetanseheving starter i mars 2022.
<i>jevnlig å evaluere egne rutiner for oppfølging av skolenes arbeid med kvalitetsutvikling og få skoleledernes tilbakemeldinger på om de får den hjelpen de trenger</i>	Ledelsesdialogen, veiledningsmøter, rektorutvalg og referansegrupper brukes som arenaer for evaluering der skolelederne kan gi tilbakemelding på om de får den hjelpen de trenger.

7.0 Oppsummering

- Av ulike årsaker har noen elever opplevd større utfordringer enn andre i løpet av pandemien, og det er grunn til å tro at disse er rammet av et større faglig og sosialt tap i dag.
- De fleste barn og unge trives i barnehage og skole, og opplever mestring og utvikling.
- Enkelte fellesskap klarer ikke å inkludere alle, og noen barn og unge opplever utenforskap og mobbing, og at det er vanskelig å mestre livet.
- De fleste elever har et godt utbytte av opplæringen og flere elever fra Kristiansand gjennomfører videregående opplæring sammenlignet med andre regioner.
- For mange barn og unge som ikke har et godt nok utbytte av opplæringen, og står derfor i fare for ikke å kunne få realisert sitt potensiale.
- Det gjøres mye bra arbeid i enhetene, men det ennå er til dels store variasjoner mellom enheter og internt i enheter. Variasjonene i læringsresultater i skolene samsvarer i stor grad med elevenes sosioøkonomiske bakgrunn.
- Vi må bedre den tverrfaglige samhandlingen, og lykkes enda bedre med å sette innsatsen inn tidlig for å sikre at alle barn og unge og familier får riktig støtte og hjelp.
- For å skape kontinuerlig utvikling av kvaliteten i tjenestene, må vi utvikle gode rutiner og en innovativ kultur der ansatte samarbeider om å skape bedre praksis.

8.0 Merknader til Kvalitetsmeldingen for oppvekst 2020

1. Alle elever er forskjellige, med ulike talenter og ulike interesser. Derfor har de også krav på en opplæring tilpasset deres evner og behov. Bystyret ønsker at det i ungdomsskolene skal arbeides med å legge til rette for at de elever som ønsker det skal få tilbud om forsert undervisning i teoretiske fag. Bystyret ønsker også at det skal arbeides med å gi de elever på ungdomstrinnet som ønsker det muligheter til å prøve ut praktiske yrkesfag. Disse tilbudene må gjerne utarbeides i samarbeid med Kristiansands videregående skoler. (Enst.)

Arbeidet med å legge til rette for at de elever som ønsker det skal få tilbud om forsert undervisning i teoretiske fag, vil bli fulgt opp ifm. med verbalvedtak som del av koalisjonens budsjettpakke; *Mulighet for ungdomsskoleelever til å ta fag på videregående nivå, samt vurdering av elevpriser og pedagogpris.*

Oppvekstutvalget orienteres i løpet av 2022 om status og tiltak.

Kommunen tar initiativ til å starte en pilot på nye Tangvall høsten 2023, med mål om at elever på ungdomstrinnet kan prøve ut yrkesfaglige utdanningsprogram i samarbeid med Søgne videregående skole. Piloten vil inngå som en del av prosjektet *Yrkesrettede utdanningsvalg i programmet Flere i arbeid.*

2. Bystyret anser kommunikasjonen mellom skole/barnehage og hjemmet for svært viktig for barnets læring og trivsel. Derfor bes det om at det arbeides med å utvikle en digital enhetlig, brukervennlig og standardisert løsning for hele kommunen, som kan brukes av både hjemmene og skole/barnehage gjennom hele oppveksten og som er lik for alle enhetene. (67/4)

Flertallsmerknaden ble også vedtatt som verbalvedtak som del av koalisjonens budsjettpakke. Vedtaket følges opp i forbindelse med at det pågår en anbudsprosess for å anskaffe nytt oppvekstadministrativt system.

Kommunikasjonsløsning mellom barnehage/SFO/skole og hjem er inne i kravspesifikasjonen. Nytt system blir tatt i bruk for skolene til nytt skoleår høsten 2022 og for barnehage litt senere på høsten. Oppvekstutvalget gis orientering om løsningene og mulighetene i løpet av våren 2022.

3. Som et ledd i utviklingen av lærende fellesskap ønsker bystyret at dette utvides ved å ta inn også eksterne relevante innspillspartnere som kan bidra med forskningsbasert kunnskap. (52/19)

Merknaden omtales i kapittel 4.2.2 *Kompetanseutvikling hos ansatte og partnerskap med UiA.*

4. En åpenbar nøkkel i arbeid med inkludering er språk, og bystyret ønsker fokus på at språkarbeidet i barnehage og skole har høy kvalitet. Barnehager er særlig viktig for minoritetsspråklige barns språkutvikling i norsk og for deres videre integrering i det norske samfunnet. Bystyret ber derfor sektoren jobbe for at barnehager med høy andel fremmedspråklige barn har relevant kompetanse på språkutvikling hos flerspråklige. Barnehagene bør også være tilrettelagt slik at de er tilgjengelige for mennesker med nedsatt funksjonsevne (65/6)

Alle nye barnehager er universelt utformet. I eksisterende barnehager gjøres de byggetekniske endringer som kreves for at de skal være tilgjengelige for barn med nedsatt funksjonsevne.

Merknaden omtales videre i kapittel 4.1.4 *Læring og utvikling.*

5. For ytterligere å styrke det viktige arbeidet innen temaet livsmestring ønsker bystyret at sektoren vurderer å ytterligere styrke skolehelsetjenestens kompetanse om psykisk helse og koble psykologer tettere på skolehelsetjenesten, samt gjøre skolehelsetjenesten tilgjengelig på sosial medier. (63/8)
Merknaden omtales i kapittel 4.1.2 *Livsmestring*.
6. Bystyret ber sektoren vurdere å supplere samarbeidet med eksterne aktører omkring fritidsarenaer ved å etablere samarbeid med Ungt entreprenørskap for å øke elevenes interesse for nyskaping, teknologiutvikling og gründervirksomhet samt utvide samarbeidet med Kulturskolen og frivillige organisasjoner for å øke aktivitetstilbudet på SFO. (61/10)
Høsten 2022 blir det startet opp en pilot der SFO fra to skoler i hver av de fem bydelene, skal inngå i et samarbeid med Geitmyra. UiA er også en del av dette prosjektet, der målet er å bedre mattilbudet på SFO, involvere barna i matlagingen og bygge kunnskap om hva som skal til for å få til kostholdsendringer i samfunnet. Prosjektet er finansiert av fylkeskommunen, Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør og Sørlandets Kompetansefond, samt en egenandel fra kommunen.
Ungt entreprenørskap sin aktivitet er rettet mot og integrert i skolenes undervisning. Organisasjonen jobber ikke opp mot SFO eller elevenes fritid.
7. Kristiansandsskolens har en ambisjon om at alle elever skal oppleve seg inkludert i fellesskapet og at ingen skal oppleve mobbing og utrygt skolemiljø. Bystyret ønsker å uttrykke støtte til vurderingen om at vi, selv om vi ligger under landsgjennomsnittet, må fortsette og intensivere dette arbeidet. (Enst.)
Merknaden omtales i kapittel 4.1.1 *Inkluderende fellesskap under en pandemi* og kapittel 6.1.2 *Mobbing på skolen*.
8. Bystyret er fornøyd med at det tverrfaglige arbeidet i barne- og familietjenesten er etablert i de fem Familiens hus. Det er mye arbeid som gjenstår før samarbeidet er optimalt. Bystyret ber om at dette prioriteres. (67/4)
Merknaden omtales i kapittel 4.1.3 *Laget rundt barna*.
9. Pandemien har ført til en svært krevende situasjon for alle, barn og unge, foresatte og ansatte. Det er nå godt dokumentert at de mest sårbare barna er hardest rammet. Bystyret ønsker at oppvekstutvalget holdes godt orientert om hvorledes man jobber med normalisering og skadereduksjon. (67/4)
Under pandemiperioden har oppvekstutvalget blitt orientert om situasjonen på hvert møte. Viser også til egen bystyresak 27.04.22 *Tiltak for å redusere det pedagogiske og spesialpedagogiske etterslepet etter pandemien*.
10. Bystyret er tilfreds med at det er igangsatt en prosess for at alle barnehager og skoler setter fokus på tverrfaglig samarbeid og systematisk arbeid med barn og elevers læringsmiljø. Bystyret ber om at dette arbeidet fortsatt prioriteres høyt. (67/4)
Merknaden omtales i kapittel 4.1.1 *Inkluderende fellesskap under en pandemi* og kapittel 4.1.3 *Laget rundt barna*.
11. Barnehageloven er endret fra 010121, og barnehagene plikter nå etter loven å sikre alle barn et trygt og godt miljø. Det skal være nulltoleranse for krenkelser og mobbing. Bystyret minner om at det forskningsbaserte verktøyet

«dialogmodellen» er under utvikling i skolene, og ber om at dette tas i bruk i barnehagene dersom dette synes effektivt og nyttig (67/4)

Verktøyet «Dialogmodellen» er tilgjengelig for barnehagene. Bruk av verktøyet er ressurskrevende, og grunnet pandemisituasjonen er det få barnehager som har tatt det i bruk i 2021.

12. Bystyret er opptatt av at valg av læremidler styres av faglige, pedagogiske vurderinger. Dette gjelder også med tanke på valget mellom digitale og ikke-digitale læremidler. Bystyret ber derfor om at det blir gitt en orientering om hvorvidt økonomiske forhold spiller en avgjørende rolle i valget mellom digitale, halv-digitale eller fysiske læremidler. (65/6)
Kommunalsjef for skole orienterte om saken i oppvekstutvalget 08.02.22
13. Bystyret er kjent med at Kommunens ressursteam gjør en svært viktig jobb for skolemiljø i kommunen og ber administrasjonen gjøre rede for hvor mange saker disse håndterer og hvor mange ressurser som er dedikerte til dette arbeidet, og om evt. dette er tilstrekkelig til å løse alle de kjente utfordringene kommunen har med skolemiljøsaker? (50/21)
Omtales i kapittel 4.1.1 *Inkluderende fellesskap under en pandemi*. Viser for øvrig til orienteringer i oppvekstutvalget 14.09.21 og 11.01.22.
14. Bystyret ønsker at arbeidet med å styrke tilrettelegging for elever med dysleksi og dyskalkuli skal styrkes ytterligere. (67/14)
Gjennom å revidere *Rammeverk for inkluderende språk og lesing* fra gamle Kristiansand kommune, og implementere dette i alle skoler i kommunen, vil administrasjonen sikre at alle skoler i Kristiansand skal være dysleksivennlige. Administrasjonen orienterte om arbeidet i oppvekstutvalget 04.05.21 som svar på flertallsmerknad til kvalitetsmeldingen for oppvekst 2019: 1. *Bystyret ønsker at alle skoler i kommunen skal være dysleksivennlige* (65/6).
15. Bystyret ber administrasjonen om å se på muligheten for å kompensere skoler som har særlig høye andeler av elever med vedtak om spesialundervisning. (65/6)
Egen sak til bystyret 19.01.22 *Bruken av spesialundervisning i skolene i Kristiansand kommune*. Saken hadde også bakgrunn i verbalvedtak fra økonomiplan 2021-24: *Bystyret ber administrasjonen komme med en sak om bruken av spesialundervisning i kommunen. Saken må omhandle en vurdering om mulighet til å gi ekstra penger til de skolene som har tydelig ekstra behov, og vedtak fra bystyrets behandling av tertialrapport 22.06.21: Bystyret ber om en egen sak knyttet til spesialundervisningen i skolen og hvordan denne utfordringen kan løses i fremtidige handlingsprogram.*
16. Bystyret ønsker større vektlegging på læring gjennom lek de første skoleårene, især i første klasse. (67/4)
I overordnet del i læreplanen står det at (...) *For de yngste barna i skolen er lek nødvendig for trivsel og utvikling, men også i opplæringen som helhet gir lek muligheter til kreativ og meningsfylt læring* (...) Skolene er nå i en fase der de prøver ut nye praksisformer etter intensjoner i overordnet del av læreplanen. Omtales i kapittel 4.1.4 *Læring og utvikling*.

Kristiansand
kommune